

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 1 OCTOBER 1930

No. 770

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ont-
vangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoo-
ver daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangetekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.

30 SEPTEMBER 1930.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen ver-
andering. Aanvankelijk liepen de koersen iets terug,
vooral in het midden der week, maar later deed de
nadering van de maandswisseling de vraag naar geld
toenemen en kon de kleine daling weder worden in-
gehaald. Particulier disconto liep terug van 2 pCt.
tot $1\frac{13}{16}$ pCt. met mogelijkheid van plaatsing voor
bijzonder mooi papier à $1\frac{1}{8}$ pCt.; maar gisteren werd
weder voor 2 pCt. afgedaan, ook al omdat drie-
maandsschatkistpromessen ondershands eveneens voor
2 pCt. werden aangeboden. Callgeld daalde van $1\frac{1}{4}$
pCt. tot $\frac{3}{4}$ pCt. en werd gisteren weder voor $1\frac{1}{4}$ pCt.
verhandeld. De prolongatierente noteerde meestal
2 pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank vertoont
de post binnenlandsche wissels een vermeerdering van
f 400.000. De beleeningen blijken met f 7,9 miljoen
te zijn gestegen. Het tegoed van het Rijk, dat de vo-
rige weekstaat had aan te wijzen, heeft wederom voor
een debetsaldo van de schatkist plaats gemaakt. Het
renteloos voorschot aan het Rijk is tot het volle be-
drag van f 15 miljoen opgenomen.

De goudvoorraad onderging geen wijziging van be-
teekenis. De zilvervoorraad daalde met f 500.000. De
buitenlandsche uitzettingen van de Bank zijn gedu-
rende de afgelopen week weer vrij belangrijk toege-
nomen: de post papier op het buitenland krom met
f 3 miljoen, terwijl de diverse rekeningen op de ac-
tiefzijde der balans een stijging van f 4,8 miljoen te
aanschouwen gaven.

De biljettencirculatie vermeerderde met f 30,9 mil-
lioën. De rekening-courant-saldi van anderen bleven

zoo goed als onveranderd. Het beschikbaar metaal-
saldo verminderde met f 12,7 miljoen. Het dekkings-
percentage bedraagt $48\frac{1}{2}$.

* * *

De wisselmarkt is gedurende de achter ons liggen-
de week nog niet tot rust gekomen. De hoofdkoersen
waren nog steeds flauw. Waarom alleen de Gulden
het uitverkoren devies bleef, is nog niet geheel duide-
lijk. De Duitschers, die voor eenigen tijd ook sterk
op de Zwitsersche markt opereerden, schijnen aan
den Zwitserschen Frank niet meer die waarde toe te
kennen als voor eenigen tijd. Met de Marken blijven
echter ook Ponden en Dollars nog steeds aangeboden.
Zou men misschien de oplossing daarin moeten zoe-
ken, dat hier te lande al sinds eenigen tijd voor geen
noemenswaardige bedragen buitenlandsche leeningen
zijn ondergebracht, zoodat wij op het oogenblik de ge-
volgen ondervinden van het feit, dat ons geld niet in
voldoende mate naar het buitenland afvloeit?

Ponden, die op $12.04\frac{1}{4}$ openden, stegen tot $12.05\frac{1}{2}$
om op $12.04\frac{9}{16}$ te sluiten. Dollars 2.4795—2.4806—
2.4787. Marken 58.98—59.06—59.01. Fransche Francs
 $9.73\frac{3}{8}$ — $9.74\frac{1}{4}$ — $9.72\frac{3}{4}$. Belga's $34.57\frac{1}{2}$ —34.56. Ook
de overige deviezen alle lager. Peseta's na 27.10—
26.45. Indische Guldens zijn weder op 100 aan de
markt. Yen beter 1.23. Rupees $89\frac{1}{2}$. Milreis $25\frac{1}{2}$. Met
de vastheid van den Argentijnschen Peso is het we-
der gedaan; van $89\frac{1}{4}$ daalde de koers tot ongeveer 88.
Canada $2.48\frac{1}{4}$.

Termijnen bleven vast. Eén- en driemaands Ponden
sloten op $7\frac{1}{16}$ — $\frac{1}{2}$ en $13\frac{1}{16}$ — $15\frac{1}{16}$ agio; Dollars op deze
termijnen 10—11 en 21—22 punten report. Marken
noteerden $6\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ en 19—17 c. déport.

LONDEN, 29 SEPTEMBER 1930.

De periode van buitengewone geldruimte deed zich
ook gedurende de geheele vorige week gelden en ver-
schillende teekenen wijzen erop, dat deze nog gerui-
men tijd kan aanhouden. Wel was er heden eenige
meerdere vraag voor de laatste dagen van het kwar-
taal, maar algemeen wordt verwacht, dat ook de
kwartaalwisseling door geldruimte zal worden geken-
merkt.

Zelfs voor langere termijnen over het einde van
het jaar werden eenige posten à 2 tot $2\frac{1}{2}$ pCt. af-
gesloten.

Disconto blijft onder den druk van overvloedig
geld zwak gestemd. De notering is nu $2\frac{1}{32}$ — $2\frac{1}{16}$ pCt.
zonder veel zaken. Wel werd nog eene zwakke poging
gedaan om de notering voor Januari-wissels hooger
te houden, maar zonder merkbaar succes.

De wisselkoersen waren aan vrij groote schomme-
lingen onderhevig als gevolg van de verrassende
resultaten der Deutsche verkiezingen, welke ook aan-
leiding gaven tot ruime omzettingen aan de effecten-
beurzen tot verlaagde koersen.

BESCHERMING IN JAPAN.

Blijkens een overzicht van den wereldhandel over de jaren 1926—'28, uitgegeven door den Volkenbond (Series Economic and Financial 1929 II 51 I) namen Nederland en Japan in laatstgenoemd jaar met bijna gelijke cijfers, resp. de achtste en de negende plaats in. Een ontleding van die cijfers geeft het volgende beeld (in miljoenen gouddollars):

Invoeren	Nederland	Japan
1926	979	1086
1927	1022	995
1928	1079	990
Uitvoeren		
1926	701	929
1927	762	906
1928	799	886
Totalen		
1926	1680	2015
1927	1784	1901
1928	1878	1876

In de besproken jaren is het aandeel van Nederland aan den internationalen goederenhandel van 2.71 pCt. tot 2.81 pCt. opgeklommen, maar dat van Japan van 3.26 pCt. tot 2.81 pCt. gedaald.

Neemt men het jaar 1927 als basis, dan bedroeg de bevolking van de beide landen bij den aanvang van dat jaar resp. 7.6 en 63 miljoen. Met een ongeveer 8 maal grootere bevolking slaagt Japan er derhalve niet in een voorname plaats in den buitenlandschen handel in te nemen dan wij, en dit feit treft te meer, omdat Japan zich volkomen bewust is, dat het wegens de onvoldoende vruchtbaarheid van zijn bodem een vermeerdering van zijn middelen van bestaan buiten de grenzen heeft te zoeken. Evenals andere van nature arme landen is Japan aangewezen op scheepvaart, vischvangst, kolonisatie, emigratie en export-industrie.

Het doel om langs dezen weg vooruit te komen, heeft men echter veel te haastig en veel te eenzijdig zoeken te bevorderen. Zelf buitenlands veel verdienen, maar het buitenland geen kans geven, is sedert de restauratie het wachtwoord geweest van Japan's economische politiek. Bescherming in allerlei vorm is hieruit voortgevloeid, bescherming van regeeringswege op allerlei terrein, bescherming die zichzelf somtijds tegenwerkt, gelijk onvermijdelijk het geval moet zijn, wanneer men bijv. en de binnenlandsche industrie door hooge rechten, en de scheepvaart door subsidies zoekt te stimuleeren.

Dat een dergelijke fundamenteel onjuiste politiek geen goede resultaten kon afwerpen, was te voorzien, met hoeveel toewijding en bekwaamheid Japan zich ook op de bescherming heeft geconcentreerd, en met hoeveel talent men ook de douanetarieven heeft uitgewerkt. Tengevolge van al de goed bedoelde, maar verkeerd werkende bescherming is het economisch leven van Japan een kasplantje gebleven, dat aldoor om verdere bescherming blijft vragen, en dat in zijn geheel de volkskracht niet schraagt, maar ondermijnt. Het toch zoo eenvoudige economische inzicht, dat handel een ruil is van goederen, en dat men daarom niet kan uitvoeren, tenzij men daartegenover ook invoert, schijnt niet voldoende te worden begrepen, evenmin als de waarheid, dat het protectionistisch ideaal van invoer van grondstoffen en uitvoer van fabriekaten niet voor verwezenlijking vatbaar is, wanneer de gehele wereld met datzelfde bijtje gaat hakken.

De trieste cijfers hierboven gegeven leveren het bewijs, hoe slecht Japan bij zijn politiek van bescherming à outrance is gevaren. Terwijl Nederland in de jaren 1926—'28 van de goede wereldconjunctuur gebruik heeft kunnen maken om zijn handelsomzetten te ontwikkelen, en terwijl het onder zijn fiscale douanepolitiek den uitvoer even goed als den invoer met 100 miljoen dollars heeft weten te vermeerderen, is Japan er wel in geslaagd zijn invoer met ongeveer datzelfde bedrag te verminderen, evenwel slechts ten koste van een gelijktijdige vermindering van zijn uitvoer, zij het dan ook met niet meer dan 43 miljoen. Bij deze cij-

INHOUD.

	Blz.
BESCHERMING IN JAPAN door <i>E. D. van Walree</i>	864
De uitbreiding van het grootboek der 's-Gravenhaagsche Gemeenteschuld door <i>M. Joëls Jr.</i>	866
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het prijsverloop in Frankrijk door <i>Prof. B. Nogaro</i>	868
AANTEKENINGEN:	
De strijd om de contrôle over het Europeesche gronderediet	869
De geldmarkt in September	869
Het prijsverloop van groothandelsartikelen gedurende het derde kwartaal van 1930 I	870
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	875
INGEZONDEN STUKKEN:	
De oorzaak der werkloosheid door <i>G. Morreau</i> met naschrift van <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	877
MAANDCIJFERS:	
Conjunctuurgegevens betreffende Duitschland	878
Postchèque en Girodienst	879
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 879—886	
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

fers moet niet worden vergeten, dat Japan in de besproken jaren een 10 à 20 pCt. gedeprecieerde valuta heeft gehad, welk feit wel is waar den invoer moest belemmeren, maar tevens den uitvoer had moeten bevorderen. En nu de omslag van de conjunctuur is gekomen, zijn de gevolgen nog veel ernstiger, want terwijl de buitenlandsche handel van Nederland in de eerste helft van 1930 tegenover hetzelfde tijdperk van 1929 met 5.6 pCt. in waarde is verminderd (3.6 pCt. bij den invoer en 8.4 pCt. bij den uitvoer), bedraagt de achteruitgang in Japan 36.9 pCt. (37.7 pCt. bij den invoer, en 35.7 pCt. bij den uitvoer), waarbij intusschen met een circa 8 pCt. hogere waarde van den Yen valt rekening te houden.

Vergelijkt men de opbrengst der douanerechten in de beide landen, dan ziet men, dat Japan van een invoer, welke in de jaren 1926—'28 ongeveer even groot was als die van Nederland, gemiddeld per jaar 145 miljoen Yen rechten heeft geïnd, tegen Nederland, inclusief het statistiekrecht, circa 65 miljoen gulden. In procenten uitgedrukt, bedraagt de opbrengst der invoerrechten in Japan 8 à 9 pCt. van het totale staatsinkomen, in Nederland 9 à 10 pCt. maar terwijl zulks voor Japan nog geen 3 gulden per inwoner uitmaakt, is dit voor Nederland ruim 8 gulden. Ook wanneer men de geringere draagkracht van de Japansche bevolking in aanmerking neemt, dan is het toch merkwaardig, dat onder een matig fiscaal tarief als het onze per inwoner bijkans 3 maal meer aan inkomende rechten wordt opgebracht dan onder het hooge beschermende tarief van Japan. Dit feit geeft een aanwijzing, hoe effectief het Japansche tarief is, maar ook hoezeer de belangen van zijn handel en scheepvaart worden geschaad door een bescherming, welke vóór alles het industrieel belang zoekt te dienen.

Het Japansche douanetarief van 1926 telt 647 artikelen, en is met veel zorg samengesteld; de rechten zijn gedeeltelijk specifiek, gedeeltelijk in procenten aangegeven; de hoogte is uiteenlopend, maar meereendeels zeer aanzienlijk (20, 30, 50 pCt.), en dikwijls prohibitief. Op luxe voorwerpen, waartoe de meeste Europeesche consumptie-artikelen worden gerekend, bedraagt het recht 100 pCt.

Ruwe katoen en wol zijn vrij van inkomende rechten; garens, machines en granen daarentegen niet. In geval van misoogst kan het invoerrecht op rijst verminderd worden; is de oogst te overvloedig, dan wordt de invoer van rijst somtijds verboden. Uitvoerrechten worden niet geheven.

Gesplitst naar de verschillende groepen van de douanestatistiek, bedroeg Japan's handel in 1929 in miljoenen Yen:

	Invoer	Uitvoer
I planten en dieren	1	4
II granen, zaden, meel	219	43

	Invoer	Uitvoer
III levensmiddelen, dranken.	83	116
IV huiden en leerwaren....	32	8
V oliën en vetten	111	27
VI chemicaliën	162	35
VII verfstoffen	21	5
VIII katoen, wol, garens, zijde	735	835
IX weefsels.....	35	609
X kleedingartikelen	3	103
XI papier	31	33
XII delfstoffen	68	35
XIII aardewerk en glas.....	10	50
XIV ertsen en metalen	247	20
XV metaalwaren	23	25
XVI machines en instrumenten	186	39
XVII diversen	248	114
Totaal	2.213	2.103

De voornaamste invoerartikelen zijn:

ruwe katoen	573	miljoen Yen
ijzer en ijzerwaren	160	" "
meststoffen.....	136	" "
machinerieën	121	" "
ruwe wol	102	" "
minerale olie.....	93	" "
hout.....	89	" "
erwten en boonen.....	79	" "
tarwe	71	" "

tezamen 1424 miljoen Yen of 64 pCt. van den geheelen invoer.

De voornaamste uitvoerartikelen zijn:

ruwe zijde	781	miljoen Yen
katoenen weefsels.....	413	" "
zijden weefsels	150	" "
aardewerk	37	" "
katoenen garens	27	" "

tezamen 1408 miljoen Yen of 67 pCt. van den geheelen uitvoer.

Een verdeling van den invoer in grondstoffen, halfabrikaten en fabrikaten, is moeilijk nauwkeurig aan te geven. Van regeeringswege is onlangs echter gezegd, dat Japan jaarlijks nog voor 600 miljoen Yen vreemde fabrikaten betreft, welke men moest trachten zooveel mogelijk in het land zelf te fabriceren.

Bij den uitvoer is de schaarschte aan voortbrengselen van eigen bodem opvallend. Zondert men zijde en zijden weefsels uit, dan is aardewerk met 37 miljoen het voornaamste export-artikel van dezen aard. Landbouwproducten heeft Japan niet te missen; integendeel, bij de snelle vermeerdering van de bevolking met circa 900.000 per jaar is een stijgende invoer van voedingsmiddelen, rijst, tarwe, boonen, oliezaden etc. te voorzien. Behalve alweer de zijde moeten de meeste industrieën op ingevoerde grondstoffen drijven. Bij katoen en bij wol is dit bijna geheel het geval, want de voor katoenbouw geschikte gronden ontbreken, en met de schapenteelt heeft men nog weinig succes gehad. IJzerertsen worden in onvoldoende mate aange troffen, zoodat de ijzer- en staalnijverheid de ertsen van den Yangtze en uit Manchoerije moet betrekken. De petroleumwinning is onbeteekenend; steenkolen worden meer in- dan uitgevoerd.

Betrekkelijk gering als de cijfers van Japan's buitenlandse handel zijn, moet voorts in aanmerking worden genomen, dat daaronder nog een vrij belangrijk veredelingsverkeer schuilt, dat voornamelijk voor China werkt, maar waarvan het voortbestaan onzeker is, nu China tariefvrijheid heeft gekregen. Ook wanneer men als zoodanig de katoennijverheid buiten beschouwing wil laten, zoo leveren de maal-nijverheid en de suiker-raffinaderij hiervan voorbeelden. Tegenover een invoer van tarwe à 71 miljoen staat een uitvoer van tarwemeel van 23 miljoen; tegenover een invoer van Java-suiker van 31 miljoen een uitvoer van geraffineerd van 30 miljoen. In beide gevallen wordt het bedrijf echter begunstigd door een te hooge restitutie van inkomend recht.

Waar ruwe katoen vrij binnenkomt, kan dit laatste bij den uitvoer van fabrikaten van katoen niet het geval zijn. De ontwikkeling van de Japansche katoennijverheid moet dan ook niet als kunstmatig worden

beschouwd. Zij is vooral te danken aan de vaardigheid en geschiktheid van de arbeiders, en aan de kwame leiding, goede organisatie en moderne inrichting, welke zich gunstig onderscheiden van de toestanden in de meeste andere takken van industrie. Ongetwijfeld hebben ook de lage loonen der landelijke arbeiders en arbeidsters, en de lange werkuren tot de opkomst der katoennijverheid bijgedragen, maar zij is deze periode voorbij, en tegenwoordig een industrie, welke op soliedien grondslag berust. Zij is een van de weinige takken van bedrijf, welke op zichzelf durft te vertrouwen, en niet aanhoudend om regeeringshulp en bescherming roept.

De overige Japansche nijverheid zoude goed doen het voorbeeld van de katoenindustrie ter harte te nemen. Immers zoodra zich in eenige branche een ongunstige conjunctuur openbaart, ziet men in den regel, dat belanghebbenden met hun moeilijkheden bij de overheid aankloppen, en hun verliezen op de schatkist zoeken af te wentelen. Doorgaans slaagt men er wel in parlementaire vertegenwoordigers der betrokken streek voor het geval te interesseeren, en daar sedert een tiental jaren het parlementarisme zich tot een zuiver partijstelsel heeft ontwikkeld, gelukt het maar al te dikwijls het bijzonder belang aan het algemeen belang te doen voorgaan.

Intusschen geldt dit niet alleen voor de industrie, maar evenzeer voor den landbouw, de scheepvaart, den mijnbouw en het bankwezen. Ook wanneer de oorzaak van den ongunstigen toestand is gelegen in onoordeelkundig beheer of mislukte speculatie, wordt uit politieke overwegingen somtijds nog steun verleend. Tijdens de bankcrisis van 1927 heeft de Bank van Japan ouder regeeringgarantie circa 500 miljoen Yen bevroren credieten van particuliere banken overgenomen, en naar het schijnt vordert de afwikkeling daarvan slechts langzaam.

Een teekenend voorbeeld voor de huidige situatie vormt de geschiedenis van de Japansche koperwinning. Wegens de schaarschte aan ijzer is koper van oudsher een veelvuldig in Japan gebruikt metaal. In de voorgaande eeuwen was koper een van de voornaamste artikelen van uitvoer. Tengevolge van de hooge beschermende rechten zijn de kopermijnen echter niet met den tijd meegegaan, waardoor zij zelfs in het eigen land telkens weer concurrentie ondervinden van Amerikaansch koper, en dan telkens weer tariefverhoging verlangen. De invoer van koper overtreft daarom doorgaans den uitvoer.

Met tal van andere artikelen is het evenzoo gesteld. Als uitvloeisel van de genoten bescherming hebben producenten gemeend zich niet meer behoeven in te spannen, zijn de installaties verouderd, en is de kwaliteit van het product slecht gebleven of achteruitgegaan. Gevoegd bij de neiging om onvoldoende af te schrijven en veel te hooge dividenden uit te keeren, zijn tal van Japansche ondernemingen in een precareren toestand geraakt, welke ze allérminst voorbereid maakt om een periode van malaise te doorstaan.

De economische wereldcrisis, welke sedert verleden jaar is ingetreden, heeft Japan dan ook zwaar getroffen. Om met den landbouw te beginnen, heeft de afgenomen vraag naar ruwe zijde in Amerika een prijsverlaging veroorzaakt tot een niveau, dat voor de 1.800.000 gezinnen, welke bij de cultuur zijn betrokken, een zeer onvoldoende belooning laat. Gedreven door den wensch den prijs van het artikel, dat naar wij zagen de voornaamste plaats op de betalingsbalans inneemt, op te houden, is met regeeringshulp een valorisatiepoging ondernomen door een groot kwantum uit de markt te houden, een poging, welke intusschen tot mislukking schijnt gedoemd.

Ondanks hooge subsidies gaat het de scheepvaart bijzonder slecht, gelijk trouwens geen wonder is, wanneer men nagaat, dat een aanmerkelijk deel der vloot uit verouderde schepen bestaat, en dat daarop nog veel te zware schulden rusten. Zoowel de scheepvaart als de scheepsbouw vragen natuurlijk verderen steun

uit de staatskas, de laatste in den vorm van regeeringsopdrachten.

In de industrie is onderlinge aansluiting in tal van branches aan de orde, waarbij er in de meeste gevallen niet naar wordt gestreefd om door rationalisering beter product tot lagere prijs te leveren, maar veeleer om door productiebeperking de prijzen hoog te houden. Als uitvloeisel daarvan is de werkloosheid tot ongeveer 350.000 gestegen, welk feit te ernstiger is, omdat nog geen voorziening van staatswege bestaat. Vele fabrieksarbeiders keeren naar de provincie terug, waar de boeren het door de lage prijzen van rijst en van zijde toch reeds arm hebben. Aan den anderen kant wordt door de industrie ook ditmaal weder niet vergeefs om hulp aangeklopt bij Vadertje Staat. Te beginnen met de spoorwegen zijn alle regeeringsdepartementen er op uit alleen goederen van Japansch maaksel aan te schaffen, ook wanneer die slechter of duurder zijn dan het buitenlandsch fabrikaat. Tevens wordt onder het publiek officieele propaganda gemaakt om dezelfde gedragslijn te volgen, ofschoon het nauwelijks is te verwachten, dat dit veel zal uitwerken.

* * *

Alles tezamen genomen, toont het economisch leven van Japan door de overdreven bescherming alles behalve een beeld van innerlijke kracht. Er heerscht veel misnoedigheid en twijfel. Zulks is te onaangenaam voor de tegenwoordige regeering (Hamaguchi), omdat deze zich sedert haar optreden ernstig heeft bezig gehouden met een verbetering van de staatsfinanciën, welke door de verkwistende methoden van de vorige regeering waren geschokt. Na den gouden standaard te hebben hersteld, tracht zij thans de staatsuitgaven te besnoeien, en het sluiten van nieuwe leeningen te voorkomen. Onder de omstandigheden is dit een roeien tegen den stroom, want onder leiding van de oppositie dagen van alle zijden liefhebbers van regeeringssteun op, welke niet kunnen worden bevredigd zonder het regeeringsprogram in gevaar te brengen. In het bijzonder zijn de oogden begeerig gericht op een fonds, waarin de 2000 miljoen Yen van de postspaarsbank zijn gestort, en dat voornamelijk wordt gebezigt voor nationale doeleinden, waarbij, het in confesso is, dat verschillende vorderingen onvoldoende zijn gedekt.

Intusschen heeft de geschetste miserabele toestand dit goede, dat voor het eerst eenige aandacht wordt geschonken aan de stemmen van de weinige vrijhandelaren, welke voornamelijk in Osaka zetelen. In dit centrum van de katoennijverheid en van andere export-industrieën begint men te begrijpen, dat op den duur alleen heil is te verwachten van lage prijzen en internationaal ruilverkeer. Haar woordvoerder, de heer Muto, heeft zich reeds met goed gevolg verzet tegen een voorgenomen tariefverhooging voor ijzer en zwavelzure ammonium. Meer algemeen wordt beseft, dat de zware bescherming alleen voordelig is geweest voor een gering aantal kapitaalcrachtige concerns, maar dat zij de industrie in haar geheel niet heeft bevorderd, en dat de massa het gelag betaalt.

Laatstelijk schijnt ook de in het nauw gedreven bekwame en invloedrijke Minister van Financiën Inouye zijn bekomst te hebben gekregen van de onvermoeide aanvallen op de schatkist, en zoo heeft men onlangs in Genève het verrassende verschijnsel kunnen waarnemen, dat Japan in de bres is gesprongen voor verlaging van de internationale tolmuren, behalve dan voor zooveel het de sleutelindustrieën betreft, welke voor 's lands veiligheid niet kunnen worden ontbeerd.

Het is te hopen, dat de slechte ondervinding, welke Japan met het beschermende s'selsel heeft opgedaan, in ruimen kring de aandacht zal trekken. Met zijn arbeidzame bevolking en bekwame voorgangers, en met zijn overvloed van goedkope waterkracht, kan het land er slechts bij winnen, wanneer het door een drastische verlaging van zijn douanetarief en vermindering van directe en indirecte subsidies zijn ondernemers tot verhoogde krachtsinspanning noodzaakt.

E. D. VAN WALREE.

DE UITBREIDING VAN HET GROOTBOEK DER 'S-GRAVENHAAGSCHE GEMEENTESCHULD.

Blijkens een mededeeling van Burgemeester en Wethouders in de Raadsvergadering van 2 September l.l. hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hun goedkeuring gehecht aan het raadsbesluit van 30 Juni l.l. tot uitbreiding van het Grootboek der Haagsche Gemeenteschuld. Eventueele administratieve bezwaren van gemeentelijken aard, waaromtrent wel eens twijfel werd geuit, bleken bij evengenoemd bestuurscollege niet aanwezig te zijn. Vermoedelijk zal nu spoedig de gelegenheid tot inschrijving worden geopend. In dit verband lijkt het dienstig deze nieuwe figuur van geldbelegging bij de gemeente 's-Gravenhage nader te beschouwen.

Het bestaandé Grootboek der Haagsche Gemeenteschuld dateert van 1916. De aanleiding tot zijn instelling was de wensch de Haagsche Gemeenteleeningen in nog ruimer kring dan zulks reeds het geval was plaatsing te doen vinden, waarvan men een gunstigen invloed op de te bedingen koersen bij emissies verwachtte. Als voordeelen aan inschrijving in het Grootboek verbonden werden genoemd: dat de Haagsche gemeenteobligaties niet door diefstal, brand e.d. kunnen verloren gaan, de rente steeds aan de werkelijk daarop rechthebbenden wordt uitgekeerd en de grootboek-administratie zich belast met de controle op de uitloting der obligaties, welke handelingen alle kosteloos worden verricht.

De meeste wenschelijke figuur n.l. de gelijksoortige aan het Rijksgrootboek kon niet verwezenlijkt worden, omdat het Rijk in de Grootboekwet een aantal bepalingen in het leven heeft geroepen, die de rechtsverhouding tusschen het Rijk en de ingeschrevenen speciaal regelen en waarin bepalingen voorkomen, die van het gewone burgerlijke recht afwijken. Daarvoor moest een oplossing worden gevonden in dien zin, dat in een gemeenteverordening bepalingen werden vastgesteld, waaraan ieder, die als eigenaar van obligaties der gemeente 's-Gravenhage in haar Grootboek wenschte te worden ingeschreven, zich heeft te onderwerpen. Deze inschrijvingen dragen het karakter van een verbintenis, die in het algemeen door de regelen van het Burgerlijk Recht en in het bijzonder door de regelen der gemeentelijke Grootboekverordening wordt bepaald. Het is duidelijk, dat de nieuwe gemeentelijke instelling vooral aangewezen was voor de verzekering tegen onrechtmatige vervreemding of toeëigening door beheerders van vermogens, die aan anderen bijv. minderjarigen toebehooren en het karakter droeg van instituut voor bewaargeving voor bijzondere gevallen. De practijk heeft bewezen dat slechts een matig gebruik van deze instelling is gemaakt; op 31 December 1929 bedroeg het totaal ingeschreven bedrag f 6.915.000 of 4.28 pCt. van de in obligaties uitgegeven leeningsschuld.

De uitbreiding, die thans aan het Grootboek is gegeven, verandert deze instelling ganschelijk van karakter; naast de gelegenheid om gemeentelijke obligaties, deel uitmakende van de gemeentelijke geldleeningen, in het Grootboek in te schrijven wordt thans de mogelijkheid geopend rechtstreeks kapitalen in te schrijven.

Aan deze uitbreiding liggen blijkbaar twee redenen ten grondslag: De eerste is het voorzien in een behoefte, die volgens Burgemeester en Wethouders bestaat; er doen zich herhaaldelijk gevallen voor, dat particulieren, stichtingen, verenigingen, fondsen e.d. bedragen ter belegging beschikbaar hebben, waarbij „de veiligstelling” van het bezit en een rustige belegging op den voorgrond staan en waarbij tevens waarborgen worden gewenscht, dat rente en aflossing op tijd worden gestort en niet in verkeerde handen komen.

De tweede en zeker de meest interessante is, dat de Gemeente op deze wijze de gelegenheid krijgt, buiten het op de gewone wijze sluiten van leeningen om, over gelden te beschikken, die zij kan gebruiken ter

financiering van den kapitaaldienst tegen voordeliger rente en koers dan bij openbare emissie het geval is. Hier wordt een, zij het bescheiden, poging gedaan om meer efficiënt en op minder onereuse voorwaarden over leeningsgeld te beschikken. Men moet inderdaad niet onderschatten de nadeelen voor de gemeenten van het telkenjare aflossen en leenen voor dezelfde objecten. Wel treffend kwam dit op de vergadering van 10 Juli 1929 te Breda van de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten bij monde van den Arnhemschen Burgemeester, Mr. S. J. R. de Monchy, tot uiting in de volgende woorden: „Het is te dwaas, dat men elk jaar in nagenoeg alle gemeenten tegelijker tijd schulden aflost en nieuwe schulden aangaat. Men zou bijna zeggen dat de bankiers en commissionairs in effecten hier de hand in het spel hadden, want zij zijn de eenige, die daarbij zijde spinnen.” De heer de Monchy volstond niet met dezen uitroep maar deelde tevens mede, dat hij het financieringsstelsel der gemeente Luzern had bestudeerd, waar men leeningen sloot, die in haar geheel, gewoonlijk na 30 jaar, worden afgelost. Bij de algemeene beschouwingen over de Haagsche Gemeentebegroting voor 1930 is uit den Raad eveneens de aandacht op deze kwestie gevestigd en daarbij op het Engelsche voorbeeld gewezen, waar in bijzondere gevallen leeningen zonder jaarlijksche aflossingen mogen worden gesloten. Het spreekt vanzelf, dat intern ervoor gewaakt wordt, dat er geen kapitaalsvernietiging plaats vindt en het geleende geld niet zonder meer wordt opgesoupeerd. Indien dit geld in bedrijven wordt vastgelegd, dan moet met de waardevermindering van de objecten, waarvoor geleend is, voldoende worden rekening gehouden. Er is echter één bedrijf, dat zich uitermate leent voor belegging van gelden op langen en vasten termijn en wel het Gemeentelijk Grondbedrijf. Het totaalactief van dit bedrijf is volgens de balans op 31 December 1929 ongeveer f 77 miljoen. Hierop is naast de kapitaalrekening der gemeente 's-Gravenhage van ongeveer f 8 miljoen een schuld van f 50 miljoen aan derden gevestigd. Van dit bedrag wordt telken jare een deel afgelost, maar hetzelfde bedrag wordt weder onmiddellijk geleend. De administratieve figuur is n.l. dat van de schuld niet wordt afgelost, wel wordt een deel van den canon der in erfpacht uitgegeven terreinen gereserveerd, opdat na afloop van den 75 jarigen erfpachtstermijn een zoodanig kapitaal door reserve en bijgeschreven rente is gevormd, dat de op de uitgegeven terreinen rustende schuld kan worden afgelost. Het behoeft geen betoog, welk een bedrag wegens disagio en kosten voor het sluiten van geldleeningen wordt uitgespaard, indien een voor een aantal jaren vaststaand kapitaal in het grondbedrijf wordt vastgelegd.

Het College van Burgemeester en Wethouders heeft — en zeer terecht — gemeend, dat voorloopig een limite van f 10 miljoen aan de inschrijvingen moet worden gesteld. Het lijkt intusschen niet uitgesloten, dat bij aldien deze wijze van geldbelegging ingang vindt en behoefte aan verhooging van het maximum bedrag zal ontstaan, daaraan zal worden voldaan.

In het kort zij thans de vastgestelde gang van zaken geschetst. Kapitalen van f 500 of veelvouden daarvan kunnen worden ingeschreven. De inschrijvingen gelden voor 10 jaren, in bijzondere gevallen kunnen inschrijvingen voor een veelvoud van 10 jaren worden toegestaan. De rente wordt zowel voor 10 jaren als voor een veelvoud van 10 jaren gefixeerd; deze rente mag niet hoger worden gesteld dan de rente, die wordt afgeworpen door overeenkomstige obligaties der gemeente 's-Gravenhage met inachtneming van den koers der Amsterdamsche beurs. De rente wordt door B en W, gehoord de Commissie voor de Financiën, vastgesteld en gewijzigd. Publicatie zal daarvan geregeld geschieden. Ingeschrevenen kunnen zowel natuurlijke als rechtspersonen zijn. Overdracht van inschrijving zal slechts kunnen plaats vinden met

goedkeuring van de Gemeente. De mogelijkheid wordt geopend om in bijzondere gevallen een grootboekinschrijving in te wisselen in z.g. Grootboekobligaties, teneinde inschrijvers in de gelegenheid te stellen hun inschrijving, zoo noodig, tusschentijds te gelde te maken. De opzegging moet minstens drie maanden voor den datum, waarop een inschrijving eindigt geschieden. De bevoegdheid tot opzegging is een wederzijdsche. Wordt niet tijdig opgezegd, dan is de inschrijving automatisch voor 10 jaren verlengd tegen de op den uitersten datum van opzegging geldende rente.

Voorts zij nog opgemerkt, dat aan leden van de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam, van de Ver. v. Effectenhandelaren te Rotterdam en van den Bond voor den Geld- en Effectenhandel in de Provincie te 's-Gravenhage alsmede aan notarissen voor hun bemiddeling ter zake van inschrijving een provisie tot ten hoogste $\frac{3}{4}$ pCt. van het nominaal bedrag der inschrijving wordt toegekend.

De bovenstaande details zijn wel de voornaamste momenten van de nieuwe figuur, die in een gemeenteveroordering ten nauwste omschrijvende de rechten en de plichten zoowel van de gemeente 's-Gravenhage als van de toekomstige inschrijvers vervat zijn.

Na deze uiteenzetting moge tenslotte nog de vraag worden gesteld, of de gemeente 's-Gravenhage het voordeel van inconverteerbaarheid eenerzijds voor den belegger gepaard gaande aan het voordeel van uitschakeling van disagio en emissiekosten anderzijds voor de gemeente niet hadden kunnen verwezenlijken door den verkoop over de toonbank van 10 jarige „notes” tot een bepaald maximum bedrag tot den parikoers en tegen een rentetype, dat is aangepast bij den geldenden rentestand van obligaties. Indien de nieuwe figuur van het Grootboek „uitsluitend” beteekende het scheppen van een andere dan de tot heden gevolgde wijze van financiering der buitengewone uitgaven, dan zou misschien de uitgifte van dergelijke notes in overweging zijn genomen, omdat inderdaad deze notes een gemakkelijker verhandelbaar object zijn dan grootboek-inschrijvingen of grootboekobligaties. De bedoeling van het Haagsche gemeentebestuur is echter tevens geweest het „scheppen van de gelegenheid om persoonlijke vorderingen op de gemeente 's-Gravenhage te vestigen omringd met de noodige waarborgen, waarbij ook de realisering van het bezit niet al te gemakkelijk wordt gemaakt, hetgeen in vele gevallen dikwijls wenschelijk is.

Met belangstelling zal de ontwikkeling van dit nieuwe instituut gevolgd dienen te worden. Niet ontkend kan worden, dat de inschrijvingen in het Haagsche Grootboek voor menigeen aantrekkelijkheid zullen bezitten. Deze zijn toch een rustig bezit met een gegarandeerd vast rentetype voor een bepaald aantal jaren, zoodat de belegger zich niet bedreigd ziet door conversie van leeningen zooals maar vaak gedurende de laatste jaren plaats vond en zich dientengevolge niet met een lagere rente, dan waarop gerekend is, moet tevreden stellen.

De belegger dient zich daarbij rekenschap te geven, dat een dergelijke inschrijving impliceert, dat gedurende den looptijd der inschrijving geen voordeel van een eventueel hooger rentestand kan worden getrokken en zijn inschrijving, indien hij deze dan tusschentijds ten gelde wil maken, naar verhouding van den hooger rentestand in waarde is gedaald.

Mocht deze onderneming inderdaad slagen en bij den belegger populair worden, waartoe het vertrouwen in de Haagsche Gemeenteschuld, hetwelk zoowel bij emissies als hooge noteering der obligaties ter beurze steeds tot uitdrukking komt, zal kunnen bijdragen, dan is door B. en W. van de Gemeente 's-Gravenhage weer een deel efficiency tot stand gebracht, dat kan en mag worden gevoegd bij vele doeltreffende maatregelen, die in het decennium 1920—1929 zijn verwezenlijkt.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.**HET PRIJSVERLOOP IN FRANKRIJK.**

Prof. B. Nogaro te Parijs schrijft ons:

Het verloop der prijzen in Frankrijk heeft sedert den oorlog een bepaald aantal bijzonderheden getoond, waarvan het resultaat is geweest, dat de ontwikkeling in belangrijke mate afweek van die in vele andere landen. Allereerst was langen tijd een eigenaardig feit, dat de stijging van de groothandelsprijzen veel groter was dan die van de kleinhandelsprijzen. Anderzijds ondergingen, wat de prijsbeweging van de groothandelsartikelen betreft, de prijzen van de geïmporteerde goederen langen tijd een grootere stijging dan die van de binnenlandsche producten. Deze twee verschijnselen stonden bovendien met elkaar in verband; de groote prijsstijging in de periode na den oorlog was vooral toe te schrijven aan de daling van het Fransche ruilmiddel. Deze daling trof direct de geïmporteerde producten en de prijs van deze beïnvloedde sneller en intensiever den gemiddelden prijs van de groothandelsartikelen dan dien van de kleinhandelsartikelen.

Sedert twee jaren is echter de verhouding tusschen de beide prijscategorieën omgekeerd. Terwijl in Februari 1928 het indexcijfer van groothandelsprijzen nog 100 punten hooger was dan dat der kleinhandelsprijzen (622 tegen 522), was dit indexcijfer in Mei 1929 iets lager dan dat van de kleinhandelsprijzen (623 tegen 626). Sedert Juli 1930 bevindt het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen zich ongeveer op het niveau van 600, terwijl dat van de groothandelsprijzen tot ongeveer 550 is gedaald.

Aan den anderen kant is de daling van de groothandelsprijzen toe te schrijven aan de geïmporteerde producten. Terwijl het algemeene indexcijfer van groothandelsprijzen volgens de Statistique Générale de la France in Juli 1930 549 bedroeg, was dat van de geïmporteerde producten 461 en dat van de binnenlandsche producten 598.

Hieruit kan men dus de gevolgtrekking maken, dat het prijsverloop in Frankrijk weerstand biedt aan de prijsdaling op de wereldmarkt.

Deze gevolgtrekking schijnt nog frappanter, indien men de verschillende tegenwoordige prijscategorieën vergelijkt met de overeenkomstige categorieën van enkele jaren geleden.

Het indexcijfer van kleinhandelsprijzen, dat thans ongeveer 600 bedraagt, bereikte in 1926 tijdens de valuta-crisis een niveau van 630, hetgeen 100 punten hooger is dan het peil, waarop het aan het eind van 1927 was teruggevallen.

Daarentegen is het indexcijfer van de groothandelsprijzen, dat op het oogenblik ongeveer 550 bedraagt, 300 punten lager dan het maximum, dat in 1928 werd bereikt en eveneens lager dan het niveau, waarop het aan het eind van 1927 was teruggevallen. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat de prijzen van de geïmporteerde producten zich op een niveau bevinden, dat 200 punten lager is dan dat van 1928 en bijna 400 punten lager dan dat van 1926. De prijsdaling heeft bovendien de industriële grondstoffen nog meer getroffen dan de voedingsmiddelen, want, hoewel het tegenwoordig indexcijfer van de eerste groep op het oogenblik iets hooger is dan dat van de tweede (556 tegen 542 in Juli 1930), bedraagt de daling ten opzichte van 1928 119 punten en die van de voedingsmiddelen slechts 45 punten.

Het resultaat van deze prijsontwikkeling in Frankrijk, die gekenmerkt wordt door de omkeering van de verhoudingen tusschen de groot- en kleinhandelsprijzen en door het weerstand bieden aan de algemeene daling op de wereldmarkt, is dat de goudprijzen in Frankrijk, die van een aantal andere landen benaderen.

Voor de groothandelsartikelen bedragen de goudprijzen op het oogenblik 111 vergeleken met 129 in 1928 en 126 in 1929; daarentegen zijn zij voor de

kleinhandelsartikelen 122 tegen 111 in 1928 en 124 in 1929.

De eerste groep is nog iets lager dan die van de meeste andere landen. Wat de goudprijzen van de kleinhandelsartikelen betreft, is het verschil in het algemeen markanter. Dit verschil neemt echter zoowel voor de eene als voor de andere groep af; want de daling van de goudprijzen, zoowel voor de groot- als voor de kleinhandelsartikelen, springt in de meeste andere landen meer in het oog.

Dit feit is bovendien toe te schrijven aan de gevolgtrekking, die wij reeds hebben gemaakt betreffende het weerstand bieden aan de algemeene prijsdaling op de wereldmarkt, hetgeen men op het oogenblik in Frankrijk waarneemt. Want sedert de Fransche franc is gestabiliseerd, wordt het verloop van de binnenlandsche prijzen noodzakelijk gevolgd door een gelijke beweging van de goudprijzen.

* * *

Het is overbodig op de mogelijke gevolgen van deze ontwikkeling den nadruk te leggen. Frankrijk, dat zich sedert verscheidene jaren in een buitengewoon gunstige positie op de wereldmarkt heeft verheugd tengevolge van de lage kostprijzen, in goud berekend, ziet langzamerhand dit voordeel verdwijnen en de achteruitgang van de Fransche uitvoeren is zonder twijfel voor een gedeelte aan deze verandering toe te schrijven. Evenwel neemt de passiviteit van de handelsbalans in den laatsten tijd af en in verband hiermede kan de aandacht gevestigd worden op de merkwaardige ontwikkeling van het afzetgebied in de koloniën.

De oorzaken betreffende het weerstand bieden aan de algemeene prijsdaling, kunnen ongetwijfeld in verschillende richtingen worden gezocht. De Banque de France heeft de uitgifte van bankbiljetten aanzienlijk verhoogd, hetgeen tegelijkertijd gepaard is gegaan met een stijging van den goudvoorraad. De fiduciaire circulaire is van Frs. 60 milliard in 1928 gestegen tot boven de Frs. 70 milliard in 1930. Men moet zich evenwel afvragen, of tengevolge van de verdwijning van de leeningen op korten termijn in den vorm van schatkistbiljetten de bankbiljetten niet op groote schaal worden opgepot. Het is in het geheel niet zeker, dat de werkelijke circulatie is vermeerderd. Overigens is de mogelijke verhouding tusschen de monetaire circulatie en het prijsniveau, volgens schrijver dezes, veel gecompliceerder en moeilijker te bepalen dan men gewoonlijk toegeeft.

Maar de regeeringsbemoeiing in verschillenden vorm heeft een stijging van de groothandelsprijzen teweeggebracht. Het vrijgeven van den uitvoer van agrarische producten heeft zich langzamerhand geuit in een werkelijken uitvoer, vooral van vee, die de binnenlandsche prijzen op het niveau van de wereldgoudprijzen heeft gebracht. Buitengewone maatregelen zijn bovendien genomen teneinde de prijzen van biet-suiker, koren en wijn te doen stijgen, en een geheele ommekeer van de oogstvooruitzichten, wat de twee laatstgenoemde producten betreft, heeft plotseling den prijs weer doen stijgen, zelfs boven de officieele verwachtingen.

Wat de fabriekaten betreft, deze hebben aanzienlijk geprofiteerd van de verhooging van het tarief in 1927, doorgevoerd op het moment van de totstandkoming van het Fransch-Duitsche handelsverdrag.

Het schijnt dus, dat een van de oorzaken van het weerstand bieden aan de algemeene prijsdaling gelegen is in de herziening van het tariefstelsel. Bovendien moet eveneens de aandacht gevestigd worden op de markante tendens in den kleinhandel, die, sedert lange jaren aan de prijsstijging gewend, de prijzen verhoogde, zoodra de groothandelsprijzen in de hoogte liepen, maar er zich vaak wel voor wachte op gelijke wijze rekening te houden met prijsverlagingen. Tenslotte heeft de invoering van de sociale verzekering een nieuwe gelegenheid geopend om de prijzen in talrijke industrieën te verhoogen.

AANTEKENINGEN.**De strijd om de contrôle over het Europeesche grondcrediet.¹⁾**

Eenige dagen geleden verscheen in de pers het bericht, dat de van Hongaarsche zijde met een buitenlandsche bankgroep gevoerde onderhandelingen inzake de concentratie van de verschillende Hongaarsche pandbriefemissies afgebroken waren in verband met de onmogelijkheid om voor de algemeene modaliteiten van latere emissies vrijheid van handelen voor te behouden.

Uit dit korte bericht krijgt men nauwelijks den indruk, dat hierachter gebeurtenissen van zeer bijzondere beteekenis en een voor het economisch leven van Europa zeer belangrijke strijd om de verkrijging van de contrôle over het Europeesche grondcrediet verborgen zijn. Van welingelichte zijde vernemen wij hierover het volgende.

Verschillende onder leiding der „Guaranty Trust” samenwerkende Amerikaansche grootbanken streefden sedert eenigen tijd naar een monopolie voor de uitgifte van Hongaarsche pandbrieven, waarbij zij bevoegd zouden zijn de pandbrieven in Amerika, Engeland, Nederland en Zwitserland uit te geven. Als tegenprestatie voor dit emissie-monopolie wilde deze bankgroep zich in geen geval tot de onmiddellijke overname van pandbrieven tot een vast bedrag verplichten, maar slechts een 6 pCt. leening van \$15.000.000 met een looptijd van twee jaren verleen. Het aanbod van deze bankgroep werd hiermede gemotiveerd, dat bij een afzonderlijke uitgifte van Hongaarsche pandbrieven in het buitenland door enkele Hongaarsche banken een ongunstiger resultaat te verwachten was als bij een emissie door een centraal lichaam.

Naast de onhoudbaarheid van dit standpunt is tenslotte het gevaar van de concentratie van Hongaarsche pandbriefemissies, in den vorm zooals de Guaranty Trust zich dat voorstelde, duidelijk geworden. Reeds bij het begin van de onderhandelingen bleek de onjuistheid van de voorstelling, dat het gemakkelijker zou zijn een zoo aanzienlijk kapitaal, als waaraan het Hongaarsche hypotheekbedrijf behoefte heeft, van één enkele bankgroep te verkrijgen. Het bewijs hiervoor leverde de Amerikaansche bankgroep zelf, daar zij in het geheel niet van plan was een aanzienlijken post Hongaarsche pandbrieven op dit oogenblik op te kopen, hoewel dit voor den landbouw inderdaad noodzakelijk was. Bovendien was het duidelijk, dat bij de verstrekking van dergelijke bedragen niet alleen economische, maar ook politieke factoren zouden meespreken, wat in mindere mate het geval zou zijn, indien verschillende banken of bankgroepen op de markt zouden verschijnen. In de Ver. Staten zijn voor \$73.000.000 pandbrieven en obligaties van steden geplaatst. Indien nu pandbrieven zouden worden uitgegeven, welke naast de bankgarantie nog de garantie van de Hongaarsche circulatiebank en de Hongaarsche regeering bezitten, is een koersdaling van de vroeger uitgegeven waardepapieren niet te voorkomen, waarbij er mede gerekend moet worden, dat, indien pandbrieven ten bedrage van meer dan \$15.000.000 (het bedrag van het vroeger vermelde crediet) zouden terugvloeiën, de geheele transactie daardoor illusoir zou zijn en voor de toekomst voor gunstiger credietzaken den weg versperd zou worden. Te dien aanzien kon de Guaranty Trust geen zekerheid geven.

Men gaat niet te ver, indien men achter het volhardende streven van deze bankgroep naar de verkrijging van een monopolie van pandbriefemissies in Hongarije, het eigenlijke doel vermoedt, namelijk om in het belang van den Amerikaanschen landbouw aan het Amerikaansche kapitaal in de agrarische landen, die de Europeesche markten met graan voorzien, op

¹⁾ Deze beschouwing ontvingen wij van den persdienst van de B.I.B. (Red.)

basis van een credietmonopolie, een blijvend in-vloed te verschaffen. Er is reden om te veronderstellen, dat in de toekomst ook in Roemenië en Joego-Slavië door dergelijke onderhandelingen getracht zal worden de agrarische belangen van deze staten, op basis van een monopolie met betrekkelijk geringe financiële opofferingen in de hand te krijgen. Daarmede ware tevens het gevaar van een samengaan van de Europeesche agrarische staten voor den Amerikaanschen landbouw afgewend en ware verder ook het totstandkomen van een gesloten front van Europeesche agrarische landen, en de doorvoering van den economischen strijd van Europa tegen Amerikaansche landbouwproducten, zooals deze is aangekondigd, waarschijnlijk verhinderd.

Dat deze grootsch opgezette Amerikaansche poging tot het verkrijgen van een belangrijken invloed op den Midden-Europeeschen landbouw langs den weg van crediethulp mislukt is, is ook toe te schrijven aan de op te richten internationale hypotheekbank, in welke de B.I.B. weliswaar niet officieel heeft deelgenomen, maar waarbij zij is geïnteresseerd, doordat een lid van haar bestuur tot president is gekozen. De leiders van dit op te richten instituut hebben bij persoonlijke besprekingen den landen, welke voor het verkrijgen van het dringend noodzakelijke hypothecaire crediet in aanmerking komen, veel betere vooruitzichten geopend, als door de voorgestelde transactie van Amerikaansche zijde bedoeld was. Toch blijft nog af te wachten of de verwachtingen, die men in het bijzonder in Midden-Europa van het nieuwe internationale grondcredietinstituut koestert, in vervulling zullen gaan.

Men moet niet vergeten, dat de internationale hypotheekbank voor haar toekomstige werkzaamheden hoofdzakelijk op den Franschen kapitaalovervloed rekent, en dat de Fransche kapitalen een blijvende nuttige aanwending zullen opzoeken en zich met een gering rendement tevreden zullen stellen, indien zij minder zijn blootgesteld aan de voortdurende rentefluctuaties, zooals die tot dusverre op de markt voor kort crediet plaatsvonden. Om van deze zijde monopolistische tendenzen, die gemakkelijk tot een ongewenschten politieken invloed kunnen leiden, tegen te gaan, bestaat ook de mogelijkheid tot ontwikkeling van het hypothecaire crediet op basis van de in Bazel opgerichte Société Internationale de Placements, die niet onderschat moet worden. Deze z.g. „Fixed Trust” heeft ten doel door samenvoeging van een bepaald aantal uitgekozen aandelen het risico voor het belegging zoekende publiek te verdeelen. Daar echter blijkbaar aan de samenbrenging van internationale beleggingswaarden is gedacht en goede pandbrieven steeds als zoodanig beschouwd worden, kan naar alle waarschijnlijkheid deze Fixed Trust, die zooals wij vernemen, in de naaste toekomst op gelijke basis nog door vele andere zal worden gevolgd een opleving van het pandbriefbedrijf met zich brengen en naast de internationale hypotheekbank betere vooruitzichten op voordeelige agrarische credieten voor Europa openen.

De geldmarkt in September.

Van feitelijke veranderingen op de geldmarkt kan men in de afgelopen maand over het algemeen niet spreken. Zekere verhoudingen werden weliswaar geaccentueerd, o.a. door de verscherping der politieke verhoudingen in Duitschland, doch de toestand onderging nagenoeg geen wijziging.

De goede barometer, die de geldmarkt is, wees bij voortduring op aanhoudende depressie en voorspelt ook voor de toekomst nog weinig goeds. De nog steeds voortdurende daling van de goederenprijzen, welke door de hechtste kartelorganisaties en de kapitaalcrachtigste steunorganisaties niet op peil gehouden konden worden, moedigt niet aan tot versterkte productie, terwijl ook de politieke verhoudingen niet van dien aard zijn om het vertrouwen snel te doen

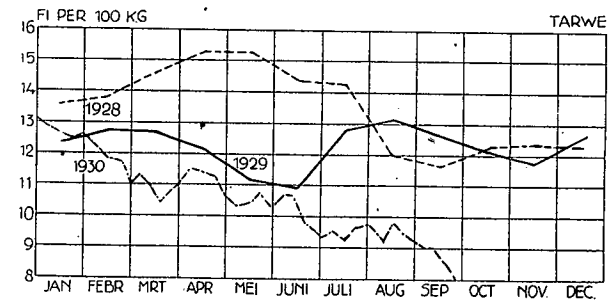
(Zie voor vervolg blz. 874.)

Het Prijsverloop van Groothandelsartikelen gedurende het derde kwartaal van 1930.

I. TARWE.

Gedurende de laatste 3 maanden zijn de vooruitzichten van de nieuwe oogsten in het Noordelijk half-rond en de op geregelde tijden gepubliceerde schattingen van de vermoedelijke opbrengsten van grooten invloed geweest op den loop der prijzen. Vooral van de berichten uit Noord-Amerika werd met de grootste belangstelling kennis genomen. De weersomstandigheden waren in de Vereenigde Staten van dien aard, dat de opbrengst van winter-tarwe allengs grooter werd geschat en die van zomer-tarwe, tengevolge van onvoldoenden regenval, kleiner dan oorspronkelijk was geraamd. De totale opbrengst van tarwe in de Vereenigde Staten belooft echter grooter te worden dan die in het vorige jaar, welke verwachting ook inderdaad volgens de laatste officieele ramingen van het Landbouwbureau is uitgekomen. In Canada waren verschillende streken, waar onvoldoende regen viel en het was moeilijk een betrouwbare schatting van de opbrengst te maken, daar de uitkomsten zeer verschillend waren. De totale opbrengst van Canada is, zooals ook werd verwacht, grooter geworden dan die van het vorige jaar, toen zij, tengevolge van gedeeltelijke mislukking, zeer klein was. Van den vorigen oogst waren bij het begin van het nieuwe seizoen groote voorraden tarwe nog aanwezig, tengevolge van de inkoop in de Vereenigde Staten door den Farm Board en het achterhouden van voorraden door de Canadeesche tarwepool, in afwachting van betere prijzen. Deze groote voorraden en de gunstige vooruitzichten van den nieuwen oogst hebben gedurende het geheele afgelopen kwartaal een drukkenden invloed op de prijzen geoeffend. In afwachting van de resultaten van de uitkomsten bij het oogsten van wintertarwe en de eindresultaten van den oogst van

zomertarwe, waren koopers in Europa over het algemeen zeer terughoudend en kochten zij niet meer dan voor hun dadelijke behoefte noodzakelijk was. In Europa zijn de weersomstandigheden voor de te velde staande tarwe niet gunstig geweest. Eerst maakte men zich bezorgd over te groote droogte in het Noorden en Oosten van Europa, later gedurende de maand Augustus over te veel regen. In Frankrijk en Italië is gedurende den geheelen groeiid het weer bijna steeds ongunstig geweest en in beide landen zijn de resultaten slechter dan een jaar geleden. Vooral in Frankrijk is dit het geval, waar de opbrengst hoe langer hoe lager werd geschat, terwijl over de kwaliteit ten eerste wordt geklaagd. In andere Europeesche landen zijn de gezamenlijke resultaten ongeveer gelijk aan die van het vorige jaar. In sommige is de opbrengst kleiner, welk tekort echter weder goed gemaakt wordt door een grootere opbrengst in

andere landen. In Juli zijn de prijzen aan de termijnmarkten in Noord-Amerika allengs gedaald. Wel trad op sommige dagen herstel in, in verband met minder gunstige oogstberichten, vooral uit Europa, doch aan het eind van Juli waren de prijzen belangrijk lager dan in het begin dier maand. In Augustus is een vrij sterk herstel ingetreden, tengevolge van berichten over groote droogte in de Vereenigde Sta-

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.9 ^o Bé s. g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
Jaargemidd. 1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	195,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,7	1,89	112,5	86/6	118,5	58.1/-	93,5
" 1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,5 ¹	78,4	11,25	104,2	1,30	77,4	73/-	100,0	55.14/-	89,7
" 1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	224,50	96,8	363,00	78,5	10,10	93,5	1,20	71,4	66/-	90,4	63.16/-	102,8
" 1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	11,40	105,6	1,23	73,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9
1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62.-/-	99,9
Januari	13,80	80,2	12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61.12/-	99,2
Februari	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61.3/6	98,6
Maart	15,30	88,9	14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61.14/6	99,4
April	15,30	88,9	15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62.15/-	101,1
Mei	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63.17/-	102,9
Juni	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62.18/-	101,3
Juli	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62.10/6	100,7
Augustus	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63.8/-	102,1
September	12,27 ⁵	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65.12/-	105,7
October	12,30 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67.18/-	109,4
November	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70.3/-	113,0
December	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75.10/6	121,7
1929	12,75	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	367,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78.-/6	125,7
Januari	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89.8/-	144,0
Februari	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82.17/6	133,5
Maart	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75.4/6	121,2
April	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74.11/-	120,1
Mei	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72.12/6	117,0
Juni	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73.17/-	119,0
Juli	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74.19/-	120,7
Augustus	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	117,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72.16/-	117,3
September	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	11,35	105,1	1,30	77,4	72/6	99,3	70.5/-	113,2
October	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68.6/6	110,1
November	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	11,75	108,8	1,21	72,0	72/6	99,3	71.9/6	115,1
December	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	11,75	108,8	1,11	66,1	72/6	99,3	71.12/6	115,4
1930	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	11,55	106,9	1,11	66,1	70/-	95,9	68.19/6	111,1
Januari	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	54,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	11,35	105,1	1,166	69,3	67/6	92,5	61.31/-	98,5
Februari	10,45	60,8	6,35	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,01	87,6	11,45	105,1	1,188	70,5	67/6	92,5	53.91/-	86,1
Maart	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	11,35	105,1	1,188	70,5	67/6	92,5	48.21/-	77,5
April	9,45	54,9	6,31	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	11,35	105,1	1,188	70,5	65/-	89,0	47.15/-	76,9
Mei	9,-	52,3	5,75	44,0	139,00	60,0	114,00	44,3	332,00	71,8	11,35	105,1	1,188	70,5	63/6	87,1	47.15/-	76,9
Juni	8,-	52,3	5,50	42,1	134,00	57,9	107,00	45,3	345,00	74,6	11,35	105,1	1,188	70,5	63/6	87,1	47.12/6	76,7
Juli	8,50	49,4	5,25	40,2	128,00	55,3	96,00	40,7	320,00	71,1	11,35	105,1	1,188	70,5	63/6	87,1	47.-/-	75,7
Augustus	8,-	46,5	5,-	38,2	122,00	52,7	93,00	39,4	311,00	67,2	11,35	105,1	1,188	7,5	63/6	87,1	45.12 6	73,5
September	7,50	43,6	4,75	36,3	114,00	49,2	85,00	36,0	277,00	59,9	11,35	105,1	1,188	70,5	63/6	87,1	43.10/6	70,1

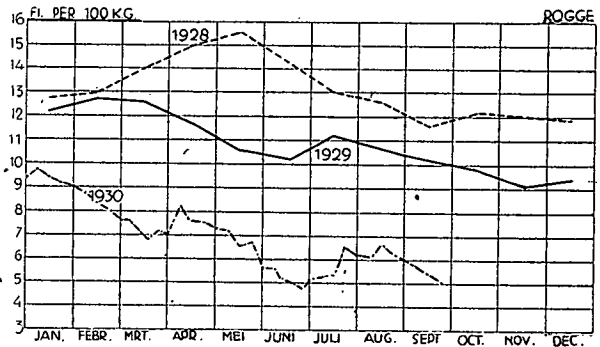
1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van

ten, welke vooral den mais-oogst bedreigde, en van ongunstige weersomstandigheden in Europa. De verbeterde prijzen hebben zich echter niet kunnen handhaven en aan het eind van Augustus stonden zij in Chicago weder ongeveer op gelijke hoogte als aan het begin dier maand, terwijl zij in Winnipeg lager sloten. Daarna zijn in September de prijzen geregeld gedaald, tot ze op een in vele jaren niet bereikt laag niveau zijn aangeland. Schattingen over de in uitvoerlanden aanwezige voor uitvoer beschikbare hoeveelheden, waarbij de voorraden van den ouden oogst in Noord-Amerika moeten worden opgeteld, wijzen op een uitvoersurplus in het nu loopende seizoen, dat veel hoger is dan de door invoerende landen in en buiten Europa benodigde hoeveelheid tarwe. Bij die voor uitvoer beschikbare hoeveelheid wordt rekening gehouden met de nu te velde staande oogsten in Argentinië en Australië, waarvan natuurlijk met zekerheid nog niets te zeggen is, doch welke er op het oogenblik onder gunstige weersomstandigheden zeer goed voor staan. Verschillende regeeringen hebben maatregelen genomen om den invoer te beperken door het verhoogen van invoerrechten en door voor te schrijven, dat een percentage inlandsche tarwe in meel moet worden vermalen. Deze maatregelen werken den invoer van buitenlandsche tarwe tegen, doch de behoefte in invoerende landen in en buiten Europa wordt dit jaar toch grooter geschat dan in het vorige; door de overweldigende voorraden in uitvoerende landen heeft deze grootere behoefte echter geen verbetering in de stemming kunnen brengen. In Frankrijk waren bij het begin van het nu loopende seizoen nog belangrijke voorraden van den ouden oogst aanwezig, doch in de meeste andere importeerende landen was dat niet het geval. Er bestaat dan ook een goede vraag en geregeld komen flinke zaken tot stand. Aan de Europeesche vraag kon gemakkelijk voldaan worden en de concurrentie is groot tusschen de vele buitenlandsche tarwe-soorten, welke worden aange-

boden. Rusland is in September sterk als verkoper op den voorgrond getreden en uit het groot aantal schepen, dat is bevracht om in Russische havens te laden, blijkt wel, dat de verscheppingen ook in de naaste toekomst zullen worden voortgezet. Canada is doorlopend dringend aan de markt en concurreert tegen het Russische aanbod.

ROGGE.

Het aanbod van rogge uit Deutschland heeft geheel opgehouden, daar de Deutsche regeering inlandsche rogge koopt tot hogere prijzen dan bij uitvoer te maken zouden zijn. Zij tracht de aldus gevormde voorraden gedeeltelijk te doen gebruiken voor veevoeder door aan hen, die haar rogge koopen en aardappelvlokken, toe te staan buitenlandsche gerst te

importeereren tegen een tot de helft gereduceerd invoerrecht. De vraag naar buitenlandsche rogge in invoerende West-Europeesche landen was gedurende den zomer slechts matig en de prijzen brokkelden geregeld af. In den loop der maand September kwam ruim aanbod aan de markt van Rusland en den Donau en de prijzen ondergingen diensgevolge een nieuwe belangrijke verlaging, tot zij op een niveau kwamen, dat het loonde rogge in meerdere mate voor veevoeder in te voeren. De vraag werd daardoor levendiger.

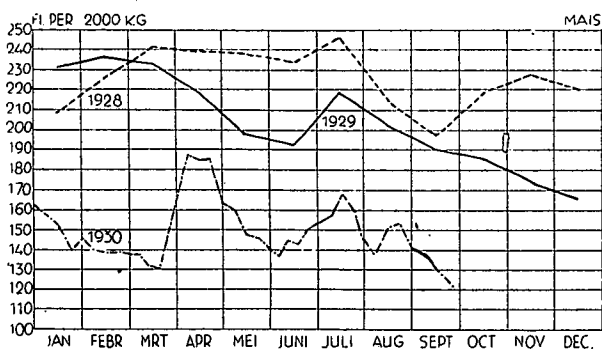
(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN)

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER*) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Afl. N.-I. thee. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 K.G.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100
£	cts.	pence	pence	Sh.	fl.	cts.	cts.	100,0	100,0
261.17/-	100,0	23,25	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0
290.17/6	111,1	17,55	75,5	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3
290.4/-	110,8	17,50	75,3	26,50	89,8	1/6,375	51,6	19,125	102,0
227.5/-	86,8	20,00	86,0	30,50	103,4	-1/10,75	30,2	15,85	84,5
203.15/6	77,8	19,15	82,4	25,25	85,6	-1/10,25	28,8	13,-	69,3
255.1/-	97,4	19,25	82,8	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7
233.10/6	89,2	18,35	78,9	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3
233.17/6	89,3	19,35	83,2	33,25	112,5	1/10,75	35,8	16,875	90,0
234.6/-	89,5	20,65	88,8	33,00	111,9	-1/9,375	26,3	16,875	90,0
230.13/-	88,1	21,55	92,7	32,25	109,3	-1/9	25,3	16,625	88,7
218.8/6	83,4	21,35	91,8	31,75	107,6	-1/9,25	26,0	15,75	84,0
211.19/-	80,9	21,75	93,5	31,25	105,9	-1/9,25	26,0	15,50	82,7
211.18/-	80,9	19,30	83,0	30,00	101,7	-1/9,25	26,0	16,00	85,3
214.7/6	81,9	18,55	79,8	29,00	98,3	-1/8,5	23,9	15,875	84,7
221.19/-	84,8	19,45	83,7	27,25	92,4	-1/8,8	24,7	14,625	78,0
232.10/6	88,8	19,90	85,6	27,50	93,2	-1/8,625	24,2	14,00	74,7
228.8/-	87,2	20,45	88,0	28,00	94,9	-1/8,5	23,9	13,925	74,3
222.7/6	84,9	20,20	86,9	28,75	97,3	-1/8,75	27,9	13,775	73,5
222.11/-	85,0	20,10	86,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,375	71,3
221.0/6	84,4	21,25	91,4	27,50	93,2	1/10,125	34,0	13,50	72,0
207.5/6	79,2	20,45	88,0	27,25	92,4	-1/10,5	29,5	13,375	71,3
197.5/6	75,3	19,40	83,4	26,25	89,0	-1/10,875	30,5	12,25	65,3
200.5/-	76,5	18,75	80,6	25,75	87,3	-1/10,625	29,8	12,00	64,0
209.5/6	79,9	18,65	80,2	24,75	83,9	-1/11	30,9	13,425	71,6
210.11/-	80,4	18,60	80,0	24,00	81,4	-1/10,5	29,5	13,00	69,3
205.5/6	78,4	18,90	81,3	23,75	80,5	-1/10,125	28,4	13,475	71,9
188.9/6	72,0	18,45	79,4	22,50	76,3	-1/9,625	27,0	13,30	70,9
182.-/6	69,5	17,50	75,3	23,00	78,0	-1/8,125	22,8	12,50	66,7
178.18/6	68,3	17,25	74,2	21,25	72,0	-1/8	22,5	12,075	64,4
174.13/-	66,7	17,15	73,8	19,25	65,3	-1/7,375	20,7	11,675	62,3
174.4/-	66,5	15,45	66,4	17,75	60,2	-1/8	22,5	11,40	60,8
165.18/-	63,4	15,20	65,4	16,50	55,9	-1/7,625	21,4	10,70	57,1
161.17/6	61,8	16,45	70,8	17,25	58,5	-1/7,375	20,7	10,55	56,3
145.-/-	55,4	16,50	71,0	18,00	61,0	-1/6,875	19,3	9,90	52,3
136.4/6	52,0	14,50	62,4	17,50	59,3	-1/6,125	17,2	9,775	52,1
134.17/6	51,5	13,10	56,3	16,50	56,8	-1/5,625	15,8	9,275	49,5
135.5/6	51,7	11,95	51,4	16,50	55,9	-1/4,875	13,8	8,50	45,3
133.15/-	51,1	11,655	50,15	16,009	54,29	-1/4,75	13,3	8,625	46,0
133.12/6	51,0	11,056	47,56	16,000	54,29	-1/3,975	11,1	8,25	41,0
134.-/-	51,2	10,907	46,97	15,751	53,41	-1/3,025	11,4	8,-	42,7
132.2/6	50,5	10,358	44,58	15,5012	52,512	-1/3,975	11,1	7,75	41,3
128.-/-	48,9					-1/3,75	10,5	7,25	38,7

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. *) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. not. wijze (Jan. 1928). *) Jaar- en maandgem. aiger. op 1/8 pence. *) 5 Sept. *) 12 Sept. *) 19 Sept. *) 26 Sept. *) 4 Sept. *) 11 Sept. *) 18 Sept. *) 25 Sept.

MAIS.

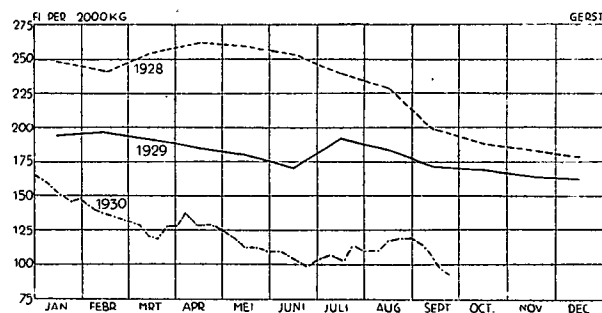
De prijzen voor maïs zijn gedurende de laatste 3 maanden aan sterke schommelingen onderhevig geweest. In het begin, toen de verschepingen van Donau-maïs verminderden, en die uit Zuid-Afrika nog niet van grooten omvang waren, was het voornamelijk Plata-maïs, welke in de behoefte moest voorzien. De verschepingen waren niet van dien aard, dat het aanbod de vraag overtrof en de prijzen bleven zich in Juli tusschen vrij nauwe grenzen bewegen. In Augustus kwamen berichten over groote droogte in de Verenigde Staten, waar de oogst ernstig bedreigd scheen en de prijzen aan de termijnmarkt te Chicago sterk stegen. De prijzen van Plata- en Zuid-Afrikaansche maïs stegen als gevolg van de Amerikaansche droogte-berichten eveneens, doch van langen duur is de stijging voor die soorten niet geweest. De verschepingen van Argentinië en Zuid-Afrika werden grooter en tegen het einde van Augustus stonden de prijzen weder op ongeveer hetzelfde peil als vóór de verho-

ging. De vraag verflauwde in September en een verdere geregelde verlaging der prijzen was daarvan het gevolg. Houders van maïs voelden weinig lust over te gaan tot het opslaan der binnenkomende partijen en gaven er de voorkeur aan tot lagere prijzen af te geven. Telkens kocht de consumptie bij verdere verlagingen weder. De vooruitzichten aan den Donau van den maïs-oogst zijn gunstig, hoewel niet zulk een groote opbrengst verwacht mag worden als in het vorige jaar werd verkregen. Het uitvoersurplus tezamen met den voorraad van den vorigen oogst zullen echter het doen van flinke verschepingen mogelijk maken. Gedurende de laatste weken waren afladers aan den Donau aan de markt met aanbiedingen van maïs op spoedige en latere verschepingen. Niettegenstaande het lage prijsniveau wordt van die aanbiedingen nog slechts een matig gebruik gemaakt.

GERST.

Zoowel aan den Donau als in Rusland is de oogst van gerst goed uitgevallen en de verschepingen waren steeds groot. Het verbruik van gerst is tengevolge van de lage prijzen toegenomen, doch herhaaldelijk was het aanbod grooter dan de vraag en ondergingen de prijzen verlagingen. In Juli was het aanbod zeer dringend en moesten binnenkomende partijen tot ongekend lage prijzen worden opgeruimd. In Augustus

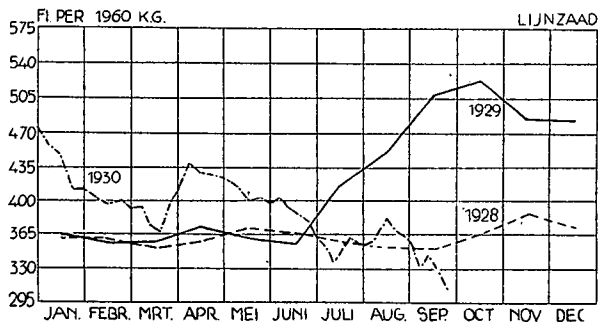

trad een aanmerkelijke verbetering in, toen ook de maïs-prijzen sterk werden verhoogd, waarna de stemming weer verflauwde. Nog een opleving ontstond

bij het bekend worden van maatregelen der Deutsche regering, waarbij het invoerrecht op gerst in Duitschland werd verlaagd voor degenen, die ook rogge wilden voeren. Van dezen maatregel werd grootere vraag in Duitschland verwacht, doch toen de vermeerde Deutsche vraag niet kwam, zakten de prijzen in September langzamerhand weder tot het prijsniveau van Juli, zonder dat tegen de verlaagde prijzen de vraag verbeterde. Uit de Vereenigde Staten wordt geen gerst aangeboden tot de op de wereldmarkt geldende prijzen, doch Canada, waar groote gerstvoorraden aanwezig zijn, verlaagde in den laatsten tijd haar prijzen aanmerkelijk en is nu ook geregeld aan de markt.

LIJNZAAD.

Kon reeds in het overzicht van 2 Juli er gewag van gemaakt worden, dat het verbruik van Lijnzaad en de daaruit vervaardigde producten achteruitgaande was, in den loop der daarop volgende drie maanden kwam dit steeds duidelijker naar voren. Britsch-Indië bleek een goeden oogst te hebben en er de voorkeur aan te geven om tot de prijzen, die in Europa te bedingen waren, te verkoopen, terwijl Argentinië in de hoop op een herleving van de vraag slechts uitermate langzaam exporteerde. De Lijnzaadprijzen, die begin Juli nog f 356 per last noteerden, zakten langzaam terug tot f 335 omstreeks half Juli. Toen verontrustte Noord-Amerika met berichten omtrent droogte de markt en inderdaad slaagde men er in de prijzen belangrijk omhoog te drijven en wel zoodanig, dat tenslotte in begin Augustus f 372 per last moest worden betaald voor stoomend Lijnzaad naar Holland. Een algemeen optimisme omtrent de mogelijkheid van verdere verhooging der prijzen heeft er toe geleid, dat ruime omzetten in vrijwel alle termijnen tot stand kwamen. De ontgoocheling liet niet lang op zich wachten en al naar mate het duidelijker bleek, dat inderdaad de behoefte aan Lijnzaad zeer was verminderd, dat Britsch-Indië in staat was, om ongeacht de Argentijnsche afzijdigheid, aan een groot gedeelte van de consumptievraag in Europa te voldoen en dat

de schade aan den Lijnzaadoogst in Noord-Amerika niet zoo groot was als men gemeend had, gingen de prijzen langzamerhand terug. Die teruggang in den aanvang nog schoorvoetend en gering, nam allengs scherper vormen aan, al naar mate de berichten omtrent de werkzaamheden voor den nieuwen Argentijnschen oogst gunstig gingen luiden. Toen tenslotte ook nog bleek, dat het mogelijk werd, dat Argentinië met een belangrijk overschot van haar ouden oogst 1929, die toch niet overmatig groot was geweest, zou moeten blijven zitten, indien niet de prijzen verlaagd werden, ging de teruggang in vermeld tempo. In de tweede helft van September zijn tenslotte de prijzen, onder den druk van de lage graanprijzen en tengevolge van de gunstige vooruitzichten voor de nieuwe oogsten, voor het eerst sinds jaren weer op ongeveer f 300 aangeland. De laatste paar weken heeft ten overvloede de bevestiging gebracht van het feit, dat Noord-Amerika in tegenstelling met het vorige jaar, niet in staat is om ook maar eenigermate belangrijke hoeveelheden buitenlandsch Lijnzaad op te nemen en het wegvallen van dezen grooten koper, gepaard aan de ruimere Oost-Europeesche oogsten die op 30/40.000 tons geschat worden, heeft de prijzen van Argen-

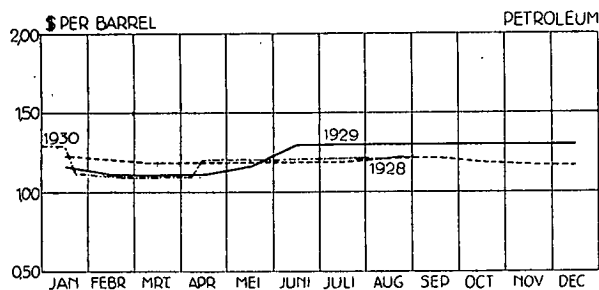
tijnsch Lijnzaad nu naar beneden gedrukt tot f 275 per last, hetgeen sinds 20 jaren de laagste notering is.

PETROLEUM.

Veel meer dan de gebeurtenissen op het gebied der productie van ruwe olie, hebben gedurende de verslagperiode, die op de markten der eindproducten de aandacht getrokken, en vooral de internationale prijsverlagingen in September hebben heel wat pennen in beweging gezet.

Aan deze prijsverlagingen ligt het in het laatste overzicht reeds gereleveerde feit ten grondslag, dat weliswaar de productie van ruwe olie in overeenstemming is met de verwerking, dat echter de verwerking te groot is vergeleken met het verbruik, vooral wanneer in aanmerking wordt genomen, dat de voorraden grootter zijn dan noodzakelijk is, en het aanhouden daarvan belangrijke kosten veroorzaakt, die minder gaarne gedragen worden, naarmate de algemeene toestand minder gunstig wordt.

Niettegenstaande sommige raffinaderijen haar verwerking belangrijk hebben ingekrompen, zijn de benzinevoorraden in de V. St. midden Sept. op pl.m. 39.6 miljoen barrels te schatten, d.w.z. ze zijn sinds einde Maart, toen zij met 55.239.000 vaten het hoogtepunt hadden bereikt, met pl.m. 15.6 miljoen afgenomen, terwijl de vermindering in 1929, waar eveneens einde Maart het hoogste cijfer werd geregistreerd (48.224.000 barrels) weliswaar niet grooter was, maar de voorraden tot einde September tot 33.247.000 barrels deed dalen; een cijfer, dat tot einde 1929 op 43.131.000 barrels was aangegroeid (33.066.000 einde 1928), waardoor 1930 reeds met veel te hooge voorraden begon.

Het streven naar vermindering dier voorraden leidde tot dringend aanbod, en tot plaatselijke prijsverlagingen in de V.St., en tot verscherpten concurrentiestrijd. Ook voor den export kon, niettegenstaande de pogingen van de Petroleum Export Association, waarin nagenoeg alle belangrijke exporteerende maatschappijen zijn vereenigd, de invloed van de ongunstiger geworden marktpositie niet worden uitgeschakeld. Waar in de meeste voornamelijk importeerende landen outsiders en kleinere onafhankelijk zich goedkoopere benzine konden verschaffen, waren prijsdalingen aldaar onvermijdelijk waarop de Export Association, alhoewel officieel nog aan den ouden prijs wordt vastgehouden, niet het toestaan van kortingen voor de naar deze landen te verschepen benzine volgt.

Van deze prijsdalingen in de verbruikslanden dienen te worden gememoreerd: Nederland van 18 cts. op 16 cts. per Liter. (De daling werd in de hand gewerkt door de pers, die de noodzakelijkheid hiervan aantoonde.) Duitsland: verlaging met 1 Pf. per Liter, nadat de groote concerns reeds de kosten van plus 1½ Pf. per Liter, veroorzaakt door de „Spritbeimischungszwang“, niet op den verbruiker hadden afgewenteld. De z.g. „Benzinkonvention“ werd kort voor het einde der verslagperiode practisch ontbonden, doordat de groote concerns zich terugtrokken. In Groot-Brittannië belooft de verlaging 2 d. per Imp. Gall. In Zwitserland is zij, tengevolge van een bijzonder scherp strijd, zeer belangrijk: de prijs aan de pompen daalde van 54 op 40 centimes per Liter. In Oostenrijk werden, niettegenstaande kort geleden

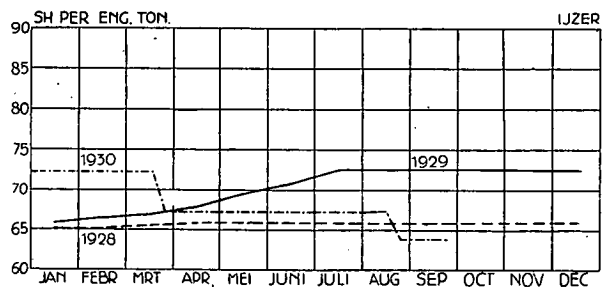
een kartel tot stand werd gebracht, de prijzen ter bestrijding der outsiders met 4 à 10 Groschen per Liter verlaagd, en in Tsjecho-Slowakije met 25 Heller.

Het succes, dat de Koninklijke en de Standard Oil met de productie- en exportregeling in Roemenië hebben bereikt, heeft blijkbaar toch niet kunnen voorkomen, dat op verschillende plaatsen Roemeensche benzine belangrijk onder de „officieele“ noteringen werd verkocht.

Het verschijnsel, dat een algemeene benzineprijsverlaging slechts in overeenstemming is met het algemeene dalende prijsniveau der voornaamste goederen, doet niets af aan het feit, dat het voornamelijk de verkoopen der outsiders waren, die door de groote concerns met deze stappen werden beantwoord, en de onmiddellijke aanleiding tot deze prijsverlaging waren. Dit weer laat verwachten, dat de concurrentiestrijd nog niet geëindigd is, maar zal worden voortgezet, tot de prijzen een niveau hebben bereikt, dat voor bepaalde verkoopters niet meer winstgevend is. Waar deze grens ligt, zal zeker in sterke mate bepaald worden door de ontwikkeling van het Amerikaansche verbruik, van de Amerikaansche productie en van de Amerikaansche voorraden.

IJZER.

Sinds het einde van het tweede kwartaal heeft de depressie op de exportmarkt voor ruwijzer zich in versterkte mate voortgezet. Verbruikers van Cleveland-ijzer hebben zich den geheelen zomer afzijdig gehouden. In Schotland werd het zoo goed als geheel door Lux. 3 en Indisch gieterij-ijzer verdrongen, terwijl Lux. 3 aan de Tees en een enkele maal zelfs in de Midland, zij het ook niet in groote hoeveelheden, kon worden geplaatst. De Cleveland-producenten hebben echter de politiek van de beperking der productie in overeenstemming met de vermindering van de vraag voortgezet, zoodat de voorraden op een laag niveau konden worden gehouden. Van de 41 hoogovens, welke aan het begin van dit jaar aan de N.-O. kust onder vuur stonden, zijn er thans nog maar 25 in werking. Toen echter na het einde van de langer dan gewoonlijk durende vacantie in Augustus ook de seizoenopleving uitbleef, verlaagden de producenten de notering, die het vorige kwartaal reeds met 5/- gezakt was, nog eens met 4/- tot 63/6, zonder dat dit evenwel dadelijk een uitbreiding van de vraag tengevolge had. Pas de laatste twee weken is deze iets toegenomen.

Zooals gezegd was Lux. 3 meer en meer in staat vasten voet in Schotland te krijgen. Dit kon geschieden door aanzienlijke prijsconcessies, speciaal van Fransche zijde. Terwijl de officieele notering van het West-Europeesche Gieterij-ijzerkartel eerst midden September tot 58/- f.o.b. Antwerpen (63/-) verlaagd werd, was toen reeds de effectieve prijs 52/- minimum. In Schotland werd Lux. 3 het vorige kwartaal nog tegen 65/- f.o.t. Grangemouth verkocht, in den loop van het derde kwartaal daalde de notering geleidelijk tot 60/- à 61/-, terwijl de laatste week reeds een transactie tegen een prijs, die onder de 58/- f.o.t. Grangemouth lag, werd afgesloten.

De binnenlandsche notering voor België werd midden Augustus eveneens verlaagd en wel van 620 frs. tot 565 frs. f.o.t. hoogoven of franco Fransch-Luxemburgsch-Belgische grens.

KOPER.

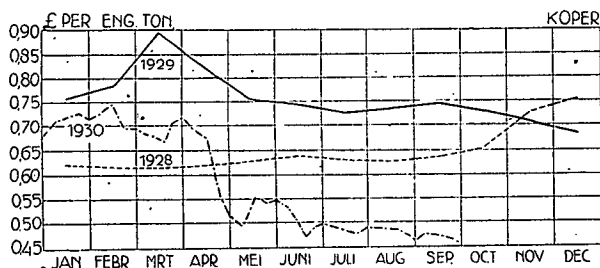
De daling der koperprijzen houdt nog steeds aan. Eenige weken geleden heeft het Koperkartel den Europeeschen prijs op \$10.80 voor Electrolytisch koper c.i.f. Hamburg gebracht, terwijl Londen £ 49.— — £ 50.— per ton noteert. De prijs ligt ver beneden de vóór-oorlogse notering, terwijl op het oogenblik, dat wij dit overzicht schrijven, Amerika opnieuw den koperprijs heeft verlaagd.

Niettegenstaande deze lage noteringen, nemen de consumenten nog steeds een afwachtende houding aan en is er geen animo tot dekkingskopen over te gaan.

Dat het metaal minder gevraagd zou worden, meenen wij te moeten betwijfelen. De grootste consumente, de Electriciteits-industrie, verwerkt nog altijd enorme kwantiteiten. Een bewijs van de belangrĳheid van koper blijkt wel uit de hieronder volgende cijfers van verbruik per hoofd over 1913 en 1929 in de voornaamste landen:

	Verbruik per jaar in lbs.		Bevolking in duizendtallen	
	1913	1929	1913	1929
Amerika	8.22	18.55	97.111	120.718
Frankrijk	5.68	7.22	39.719	41.800
Duitschland	8.53	7.34	67.090	65.100
Engeland	6.72	7.41	46.036	46.300

Bij deze marktpositie bestaat dan ook het gevaar, dat, mocht er eenige opleving komen, ieder zich zal trachten te dekken, hetgeen een sterke prijsstijging tengevolge zal hebben. Bij een dergelijk verschĳnsel zijn het veel meer psychologische dan statistische factoren, welke den prijs beïnvloeden.

De statistische positie is nog steeds verre van rooskleurig. Hieronder volgen de Amerikaansche cijfers over de maanden Juni, Juli en Augustus:

	Verschillen		
	Juni	Juli	Aug. Aug. t.o.v. Juli
Prod. geraff. koper	124820	123770	121370 (— 2400 t.)
Uitvoer	44810	42460	38350 (— 4150 t.)
Binnenl. aflever. . .	71880	75430	56810 (— 18620 t.)
Voorr. geraff. koper	316750	322030	347723 (+ 25693 t.)
„ ongeraff. „	256530	242210	234210 (— 8000 t.)
Totaal voorraden	573280	564240	581933

De voorraden koper zijn toegenomen. Alhoewel de productie met 2400 ton is verminderd, wijzen de binnenlandsche en export-afleveringen op een veel groter dalende tendens. Hierbij komt, dat de uitslag der verkiezingen in Duitschland op de afname van koper een ongunstigen invloed zal hebben en waar Duitschland de belangrijkste Europeesche afnemer is (in 1929 gebruikte het 216.700 ton) ziet het er voor de naaste toekomst niet al te rooskleurig uit.¹⁾

De Compagnie du Haut Katanga heeft nog steeds op volle productie kunnen werken en waar haar kostprijs beduidend lager is dan de tegenwoordige notering, is voor haar de toestand niet zóó hopeloos.

¹⁾ Men spreekt reeds van een koperprijs van 8 a 9 dollar cent per lb. Een gevolg hiervan zou zijn, dat een aantal Amerikaansche mijnen zouden gesloten moeten worden. In België hebben de kopermaatschappijen tot nu toe nog betrekkelijk goede zaken gemaakt.

(Vervolg van blz. 869.)

terugkeeren. De geldmarkten geven daarvan een weerspiegeling.

In ons land is de geldruimte in de afgelopen maand zeer groot geweest. De koersen van particulier disconto, prolongatie en call zijn uitermate laag gebleven. Wij hebben ons wel eens afgevraagd, welk deel de risico-premie, in tijden van depressie, zooals wij thans beleven (van het totaal disconto) uitmaakt en of het lage disconto van thans, na aftrek daarvan, wel een redelijke vergoeding aan de banken overlaat. Wij meenen, dat dit nauwelijks het geval is. Het lijkt dan ook zoo gezien verkeerd, indien gevolg gegeven zou worden aan den kortgeleden door den heer De Groot uitgesproken wensch om de rentevergoeding bij de Rijkspostspaarbank verhoogd te krijgen. Wij hebben vroeger reeds eenige mededeelingen gedaan over den strijd tusschen de algemeene- en de spaarbanken in Duitschland: hoe daar de banken in het Rijnland gedwongen werden de vergoeding voor deposito's — niettegenstaande verlaging van het Reichsbank-disconto — op een te hoog peil te handhaven. Het zou zeker te betreuren zijn, indien ook in ons land een dergelijke tegenstelling zou ontstaan. Vooral in tijden zooals wij thans medemaken, is zulks zeer ongewenscht.

De banken toch zijn de groote credietgeefsters en hoe grooter de marge is tusschen hetgeen zij aan de eene zijde aan haar cliënten voor de haar toevertrouwde gelden vergoeden en hetgeen zij aan de andere zijde ontvangen van haar debiteuren, des te grooter is het risico, dat zij kunnen loopen. Bij een gedwongen opvoering van de vergoeding aan de eene zijde en — door conjunctuurinvloeden — onnatuurlijk gedrukte rente-inkomsten aan de andere zijde kan de rentemarge tot beneden de risicopremie dalen. Hierdoor zullen, de banken gedwongen worden zich voor een deel van het gebied der credietverleening terug te trekken, zeer ten nadeele van handel en bedrijf.

Laat men dit gevaar toch vooral vermijden. Het staatsbedrijf der posten heeft door giro- en incassodienst toch reeds te ver het terrein van het particuliere bankbedrijf betreden.

In het laatste nummer van „Index” geeft J. M. Keynes zijn meening te kennen over de oorzaken van den hoogen rentestand voor credieten op korten en langen termijn, zooals deze voor het intreden der crisis was, en het toekomstig verloop der rente.

Naar zijn oordeel werd de hooge rentestand gemotiveerd, doordat door den oorlog en de liquidatie daarvan — stabilisatie inclus — groote behoefte aan middelen was ontstaan. Hij meent, dat, nu de oorzaken grotendeels zijn verdwenen, een lagere rentevoet voor de naaste toekomst verwacht mag worden en dat de tegenwoordige vergoeding voor credieten op langen termijn ook niet langer gerechtvaardigd is. Zoodra men tot dit inzicht gekomen zal zijn, zal er een algemeene race naar beleggingsfondsen plaatsvinden: „there will be a tremendous hurrying and scurrying not to miss the bus”.

Wij gelooven niet, dat het zoover zal komen. Keynes verzacht trouwens zelf zijn uitspraak, als hij zegt, dat er nog verscheidene onbevestigde credietnemers zijn, zooals Zuid-Amerika, Australië, enz. Hij meent echter niet, dat deze groep groot is. Uiteraard zal bij een terugkeer tot normale omstandigheden deze groep kleiner worden. Dat wij echter van het — om het zoo eens te noemen — „bevredigingspunt” nog ver verwijderd zijn, blijkende bijv. wel uit de aanhoudend dringende credietvraag, speciaal voor credieten op langen termijn, uit Midden- en Oost-Europa. Slechts die ondernemingen, welke zeer groote zekerheden konden bieden, konden leeningen plaatsen of haar kapitaal uitbreiden. Vrijwel de geheele middel- en kleinindustrie viel daarbuiten. Er ligt hier nog een zeer groot gebied braak, dat alleen op betere economische en politieke tijden wacht om te worden ontgonnen. Breken die tijden aan, dan kan men een nieuwen

stroom van kapitaal naar die gebieden verwachten. Alleen dan wanneer de risico's aan de geld- en kapitaalverstrekking te groot mochten blijken, bijv. doordat in die landen toestanden zouden gaan heerschen, zooals thans in Rusland, zou men kunnen verwachten, dat de geldgevers zich tot een klein gebied beperken, waardoor de rentestand uiteraard sterk zou worden gedrukt. Zoover zijn wij echter nog lang niet en onder normale verhoudingen mag men dat ook niet verwachten.

Zeker, in de verre toekomst zal, ceteris paribus, de rentevoet voor leeningen op langen termijn lager worden. Het ziet er echter niet naar uit, dat het in de landen, die nu nog voor een groot deel van credietverleening verstoken zijn, reeds binnen bijv. één of twee jaar alles „couleur de rose” zal zijn. Daarvoor is de ontwrichting te groot geweest en het vertrouwen te zeer geschokt.

Onze markt, om daar nog eens op terug te komen, ondervindt van deze invloeden sterk den weerslag. Een groot deel van het kapitaal, dat op een gunstige gelegenheid wacht om te emigreren, wordt thans op korten termijn uitgezet. Aan den anderen kant is de vergoeding daarvoor zoo gering geworden dat een deel daarvan plaatsing zoekt op de binnenlandsche markt en wel door belegging in de meer soliede papieren, als staats- en gemeenteobligaties. Wij zien, dat den laatsten tijd de 4 pCt. leeningen vlot worden opgenomen (wij voorspelden dat reeds eenigen tijd geleden) en dat de openbare lichamen van de gelegenheid op ruime schaal gebruik maken.

Bij een verbetering op de internationale kapitaalmarkt lijkt het ons heelemaal niet uitgesloten, dat deze dalende tendens tot staan zal komen, of geremd zal worden, daar het publiek en de banken zich dan weder meer naar het buitenland zullen wenden. Een goede politiek lijkt het ons thans van de gelegenheid tot conversie gebruik te maken.

Onder de bekende conjunctuurinvloeden blijft de geldmarkt zeer ruim. Het zal de aandacht getrokken hebben, dat op den voorlaatsten weekstaat van De Nederlandsche Bank de post rekening-courant saldi van anderen dan het Rijk van 13 tot 21½ miljoen gulden is opgelopen. Dit was vrijwel de eenige wijziging van beteekenis. De stijging zal vermoedelijk daaraan toe te schrijven zijn, dat call-geld vrijwel niet onder te brengen was en plaatsing vond bij De Nederlandsche Bank.

Sterk heeft de toestand in Duitschland in de afgelopen maand de aandacht getrokken. Niettegenstaande verklaringen van Rijkspresident en Rijkskanselier, hebben de verkiezingsresultaten niet nagelaten een diepen indruk te maken. Zelden zal de ontwikkeling der gebeurtenissen in Duitschland met zoo veel aandacht gevolgd zijn als in de afgelopen maanden.

Vooraf in Engeland en Frankrijk is de Hitler-affaire en de oorzaken, die daaraan ten grondslag liggen, ernstig opgenomen. Van Fransche zijde heeft dit reeds geleid tot een aanzienlijke beperking der credietverleening. Is dit laatste in ons land misschien niet zoo sterk het geval, zeker is, dat — tenzij zich de verhoudingen grondig wijzigen — een aantal credieten na afloop niet zullen worden verlengd, ten einde het risico bij onze oostelijke burenen te beperken.

Onder deze omstandigheden is de markt zeer flauw geweest. Dit behoeft o.i. trouwens geen verwondering te wekken, daar een druk op den markenkoers zijn oorsprong vindt in algemeen economische factoren. Door sociale en andere lasten zijn de ondernemingen daar zoo zwaar belast, dat zij gedwongen zijn tegen — in verhouding tot het buitenland — te hooge prijzen te produceeren, waardoor de „Konkurrenzfähigkeit” afneemt. Een relatieve prijsstijging kan onder omstandigheden als thans in Duitschland heerschen (waarbij nog komt de ongezonde protectie- en subsidiepolitiek) niet uitblijven. Een permanente druk op den wisselkoers moet daarvan het gevolg zijn.

De Reichsbank is daardoor verplicht geweest, een

aanzienlijke hoeveelheid goud naar het buitenland, o.a. Nederland, af te geven. Het grootste deel heeft de Banque de France opgenomen.

Deze laatste ontving ook uit Engeland wederom een hoeveelheid goud. Niettegenstaande de goudonttrekkingen kon echter de goudvoorraad der Bank of England toenemen en wel doordat de groote banken haar goud uit eigen reserves ter beschikking stelden. Wellicht vinden wij later gelegenheid op dit interessante verschijnsel terug te komen.

V. D. BR.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1930 No. 6 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Bij de groep *textiele goederen* vallen enkele kleine prijsveranderingen te constateeren, het groepsindexcijfer daalde met één punt tot 161.

Door de lagere prijzen van kedelee, Australische ham en Australisch meel liep het indexcijfer van de groep *levensmiddelen* met 2 punten tot 140 terug.

Bij de groep *metalen* en bij de groep *diversen* deden zich geen belangrijke prijsveranderingen voor. De groepsindex-

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

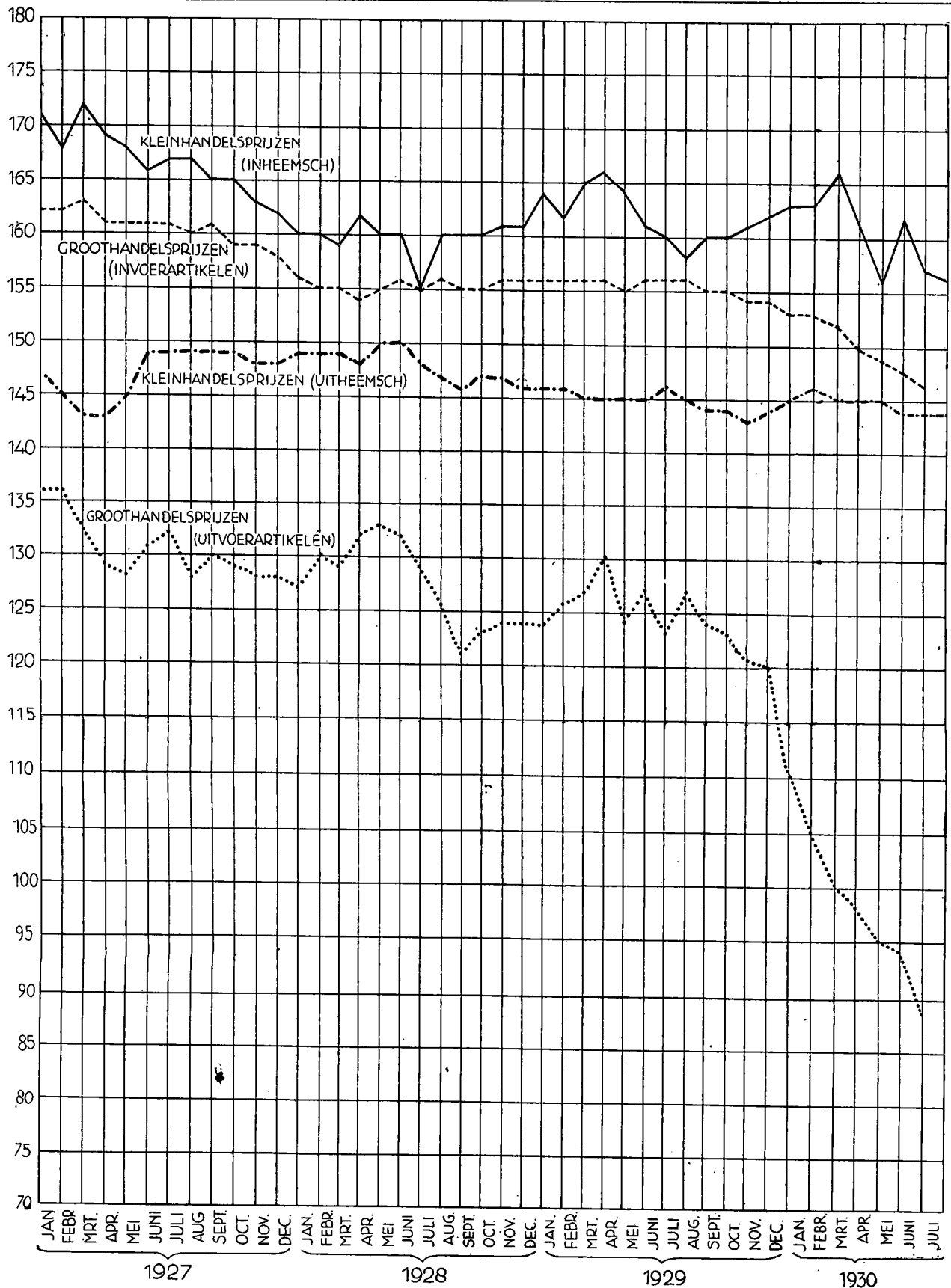
	Invoerartikelen.					Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textielgoederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154
1928.	172	149	141	144	162	155	125	149
1929.	172	149	142	142	163	155	123	148
Juni 1929.	172	148	142	145	162	156	123	149
Juli	172	149	142	145	162	156	127	149
Augustus	172	148	142	142	163	155	124	148
September	172	149	141	142	163	155	123	148
October	172	150	140	141	161	154	121	147
November	171	148	141	141	160	154	120	146
December	170	147	139	140	160	153	111	144
Januari 1930.	170	147	139	140	159	153	105	143
Februari	170	145	139	139	159	152	100	141
Maart	169	144	138	139	151	150	98	139
April	167	144	137	138	152	149	95	138
Mei	162	142	136	138	156	148	94	136
Juni	161	140	136	137	156	147	88	134

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

cijfers bleven stationnair, nl. respectievelijk 136 en 156. Door de lagere prijzen voor siars en zinkwit daalde het Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	Inheemsch ¹⁾	Uitheemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
1929 ..	162	145	153	151
Juli 1929 ..	158	145	152	149
Augustus	160	144	152	150
September	160	144	152	150
October	161	143	152	150
November	162	144	153	151
December	163	145	154	153
Januari 1930 ..	163	146	154	153
Februari	166	145	155	154
Maart	161	145	153	153
April	156	145	151	150
Mei	162	144	153	151
Juni	157	144	151	149
Juli	156	144	150	148

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

indexcijfer van de groep *chemicaliën en verfstoffen* met één punt tot 137.

Het indexcijfer van den geheelen invoer liep met één punt tot 147 terug.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten.

Wederom zijn de prijzen van de meeste producten lager dan in de voorafgaande maand. Het laagste punt van het prijsniveau is blijkbaar nog niet bereikt. Het indexcijfer van de prijzen van copra liep terug van 79 in Mei tot 72 in Juni, dat van koffie van 88 tot 79, suiker van 79 tot 73 en tapioca van 114 tot 104. De grootste daling vertoonen de prijzen van kapok, nl. van f 82.57 per 100 KG. in Mei tot f 66.38 in Juni. De prijs van tin (Singapore notering) daalde van f 171.33 per 100 KG. tot f 160.68.

Alleen de prijzen van cacao, citronella-olie en witte peper waren in Juni iets vaster.

Het indexcijfer van den geheelen export daalde met niet minder dan zes punten tot 88.

Het indexcijfer van den in- en uitvoer tezamen daalde met 2 punten tot 134.

Dit algemeene indexcijfer heeft geen andere betekenis dan dat het het gemiddelde prijsverloop voorstelt van de 92 met name genoemde producten.

Kleinhandelsprijzen. De tabel kleinhandelsprijzen omvat de prijzen van 40 verbruiksartikelen, verdeeld in een serie inheemsche en een serie uitheemsche artikelen.

Het indexcijfer van de serie inheemsche artikelen liep in Juli met 1 punt terug tot 156 tengevolge van de lagere prijzen van suiker.

Het indexcijfer van de uitheemsche artikelen bleef onveranderd 144, terwijl dat van den geheelen kleinhandel, in- en uitheemsche artikelen tezamen, 150 bedroeg tegen 151 in Juni.

Pasarprijzen. De tabel voor de pasarprijzen omvat de gemiddelde prijzen van een reeks voedingsmiddelen van de Inheemsche bevolking afkomstig van 119 pasars op Java en Madoera.

De prijzen van padi, beras, cassave, gaplek, bataten, aardnoten en kedelee waren in Juni iets lager dan in Mei. De maisprijzen waren iets vaster. Worden de pasarprijzen van Juni 1930 vergeleken met Juni 1929, dan blijken de prijzen met uitzondering van die van cassave, gaplek en bataten in eerstgenoemde maand lager te zijn dan in Juni 1929.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE OORZAAK DER WERKLOOSHEID.

De Heer G. Morreau te Amsterdam schrijft ons:

Onder den titel „Werkverruiming” komen in de Ec. Stat. Ber. van 24 September 1930 enkele beschouwingen voor van de hand van Prof. G. M. Verrijn Stuart naar aanleiding van het door S.D.A.P. en N.V.V. betreffende deze aangelegenheid uitgebrachte rapport. De opmerkingen, welke Prof. V. S. vastknoopt inzonderheid aan het gedeelte, waarin het kapitalistische productiestelsel voor de werkloosheid aansprakelijk wordt gesteld, dienen m.i. niet onwedersproken te blijven. Een debat over de tegenstelling kapitalisme-socialisme moge, zooals Prof. V. S. opmerkt, met betrekking tot deze aangelegenheid en dit rapport een ietwat academisch karakter dragen, de genoemde tegenstelling is, bezien in ruimer verband, niet alleen van het allerhoogste belang, doch tevens van groote actualiteit. Waar Prof. V. S. uiteraard geen volledige en afgeronde critiek op het socialistische productiestelsel beoogde te geven, kunnen zijn beschouwingen met enkele korte tegenwerpingen beantwoord worden.

Prof. Verrijn Stuart betoogt, dat de socialistische maatschappij er met betrekking tot de werkloosheid slechts in zeer enkele opzichten beter aan toe zou zijn dan onze maatschappij. Ter verdediging van dit standpunt voert hij allereerst aan, dat structuurveranderingen, seizoeninvloeden en de normale wrijving van een groot productie- en distributiestelsel ook in het socialisme hun werking zouden doen gevoelen. Wat de structuurveranderingen betreft, onderscheidt echter het socialisme zich wel degelijk zeer gunstig van het kapitalistische productiestelsel. Wanneer in het kapitalisme nieuwe en verbeterde productiemethoden hun zegetocht aanvangen, brengen concurrentiebelangen met zich mede, dat de technisch betere productiemiddelen al dadelijk op groote schaal in gebruik genomen worden, waardoor afzetgebieden worden veroverd, en de bestaande productiemiddelen een economische depreciatie ondergaan, d.w.z. vrijwel onbruikbaar worden, hoewel zij bij lange na niet afgeschreven zijn. Van hoe groote beteekenis de factor van de economische depreciatie voor de maatschappij is, valt niet gemakkelijk vast te stellen, doch Robert Liefmann ziet er niet minder dan de hoofdoorzaak in van het crisisverschijnsel. Ook in het Socialisme zullen technische verbeteringen worden ingevoerd, doch de nieuwe productiemiddelen zullen geleidelijk, al naar mate de oude zijn afgeschreven, in gebruik genomen worden. Deze geleidelijke invoering beteekent, in vergelijking met de kapitalistische methode, niet, zooals Prof. V. S. aanneemt, een vermindering, doch een vermeerdering van de welvaart. Wanneer door kapitalistische ondernemers een verbetering van de techniek in een bestaanden tak van productie wordt overwogen, wordt de winst, die met het te besteden kapitaal door de verdringing van gevestigde ondernemingen gemaakt kan worden, vergeleken met de winst bij een mogelijke andere besteding van het kapitaal. Het verlies van de economische depreciatie van bestaande productiemiddelen wordt, voor zoover het de genoemde ondernemers niet zelf treft, principieel buiten beschouwing gelaten, en het feit dat dit ver-

lies tevens de geheele maatschappij treft, speelt evenmin een rol. Ook wanneer het in het Socialisme niet mogelijk zou zijn een scherpe vergelijking te trekken tusschen het voordeel van het *onmiddellijk* invoeren van technische verbeteringen en het nadeel van de economische depreciatie — hetgeen ik overigens meen te mogen betwisten — dan nog zou in nagenoeg alle gevallen wel stilzwijgend aangenomen mogen worden, dat het verlies van de economische depreciatie zwaarder weegt. Zou het bijv. economisch te verantwoorden zijn, om het Nederlandsche Spoorwegnet in zeer snel tempo te electrificeeren, en het bestaande materiaal maar eenvoudig aan den dijk te zetten?

Voor zoover de werkloosheid conjunctuurverschijnsel is, valt op te merken dat, wanneer de opvatting van Robert Liefmann juist is, de conjunctuur met het geleidelijk, systematisch invoeren van verbeterde productiemiddelen verdwijnen zal, zoodat ook deze oorzaak van werkloosheid in het socialisme zal ontbreken. Tot dezelfde conclusie komt men, wanneer men uitgaat van andere conjunctuurtheorieën. Zoowel Cassel als Irving Fisher — hoezeer ook tegenvoeters op het terrein der conjunctuurtheorie — zien in de gebrekkige aanpassing van de rente aan de kapitaalvorming, resp. aan de veranderingen van het prijsniveau één van de voornaamste oorzaken van het conjunctuurverschijnsel. In het socialisme zal de rente — niet alleen volgens nagenoeg alle socialistische theoretici, maar ook volgens vele gezaghebbende burgerlijke auteurs, ontbreken, zoodat de conjunctuur en daarmee een groot gedeelte van de werkloosheid en van andere nadeelen aan de conjunctuurwisseling verbonden, in het socialisme overwonnen zullen zijn.

Ik meen daarom te mogen concludereen, dat het kapitalistische productiestelsel wel degelijk voor de werkloosheid als belangrijk en verontrustend maatschappelijk verschijnsel aansprakelijk-mag worden gesteld.

* * *

N a s c h r i f t. De heer Morreau zal het mij ten goede houden, wanneer ik te dezer plaatse niet zoo uitvoerig inga op zijne opmerkingen, als met de beteekenis van het behandelde onderwerp in overeenstemming zou zijn. Dan toch zouden wij beiden voor onze polemiek een boekdeel in plaats van een weekbladkolom noodig hebben. Ook ik moet noodgedrongen de uiterste korthed betrachten.

Wat in de eerste plaats de groote structuurveranderingen in het economisch leven betreft, zoo kunnen wij het er, meen ik, over eens zijn, dat vele daarvan zich in verschillende landen in den vorm van hergroepering der productiefactoren met de daaruit voortvloeiende wrijvingsverschijnselen zullen manifesteren, geheel onverschillig, welk productiestelsel er heerscht. Hoe het in een socialistischen wereldstaat zou gaan, kunnen wij voorshands veilig buiten beschouwing laten. De feitelijke grondslag van iedere discussie zal deze moeten zijn, dat men te maken heeft met een aantal verschillende volkeren met verschillende belangen en elk met eene eigen economische ontwikkeling. Dat zich in zulk een situatie gevallen kunnen voordoen als verscherping van internationale tegenstellingen, inzonderheid op het gebied der handels-, en meer in het algemeen nog der welvaarts-politiek; dat industrialisatie van tevoren agrarische gebieden, technische verbeteringen met daaruit voortspruitende concurrentiemogelijkheden voor producenten in andere landen en dergelijke wijzigingen meer, hun invloed kunnen doen gevoelen in reeds bestaande productiecentra en ook den aan het internationaal verkeer deelnemenden socialistestaat kunnen nopen tot drastischen ombouw van het bedrijfsleven, schijnt mij moeilijk te betwisten. Dat zulks veelal gepaard zal moeten gaan met verplaatsing van arbeiders, die „ceteris paribus”, als men ze niet werkloos wil laten of op verliesgevende wijze laat doorwerken, voorloopig met lager loon tevreden zullen moeten zijn, zal ook een groot optimist inzake de verzezen-

lijking van het socialisme niet kunnen loochenen.

Het vraagstuk van de depreciatie van eenmaal geïnvesteerd kapitaal kan inderdaad netelig zijn, doch het is ook voor het kapitalisme verre van onoplosbaar. De goed geleide industrie, welker kapitaal om technische redenen aan groote waardedaling onderhevig kan zijn, zal zich daartegen door snelle afschrijving dekken, terwijl vertrusting en kartelvorming in een aantal bedrijfstakken voor de oplossing van dit probleem mogelijkheden bieden, waarmede de geachte inzender onzes inziens onvoldoende rekening houdt.

Wat tenslotte de conjunctuur betreft, zoo moge hier worden volstaan met een citaat uit Cassel, op welken schrijver ook de heer M. een beroep doet en met wiens uitlating over het socialisme ik het eens ben:

„Die Sozialisten geben sich der Hoffnung hin, dass eine Sozialisierung der Produktionsmittel mit der Beseitigung des privatkapitalistischen Unternehmertums auch die Konjunkturbewegungen beseitigen würde. Diese Annahme scheint in einer wissenschaftlichen Analyse der Konjunkt-

turen wenig begründet. Die Möglichkeit, die gesellschaftliche Produktion etwas zu stark in die Richtung einer gesteigerten Produktion von festem Kapital zu lenken, ist bei jeder Gesellschaftsordnung vorhanden. Wenn solche Verschiebungen in letzter Linie auf einen Willen zum Fortschritt, auf eine Lust, neue Möglichkeiten sich ohne Verzug zugute zu machen, zurückzuführen sind, würden sie kaum von einer sozialistischen Gesellschaft besser als von der „privatkapitalistischen“ vermieden werden können. Alle bisherige Erfahrung hat gezeigt, dass den Ansprüchen an Staat und Kommune, ganz besonders bei demokratischer Verfassung, schwer zu widerstehen ist. Die öffentlichen Körperschaften haben schon jetzt eine umfassende produktive Tätigkeit, die besonders viel festes Kapital in Anspruch nimmt. In dieser Stellung haben sie aber kaum zu einer Mässigung der Konjunkturbewegungen beigetragen, im Gegenteil, durch ihre gesteigerten Ansprüche die Hochkonjunkturen eher noch verschärft. Die weitere Ueberführung des Besitzes von festem Kapital auf Staat und Kommunen stellt also an und für sich kaum ein Mittel zur Dämpfung der Konjunkturbewegungen dar.“

G. M. V. S.

MAANDCIJFERS.

CONJUNCTUURGEGEVENS BETREFFENDE DUITSCHLAND.

(Zie voor de gegevens van 1925—1930 E.-S. B. van 3 September j.l.)

Datum	Productie ¹⁾ , Handel en Verkeer																	
	Index van de industriële productie	Productie-index van					Aantal werkloozen ²⁾	Buitenlandse handel ³⁾						Invoer- resp. Uitvoer- (+) overschot	Scheepvaart- verk. v. d. belangr. havens ²⁾		Ontvangsten van de spoorwegen ²⁾	
		Steenkolen	Ijzer	Staal	Machine-industrie	Katoen-industrie		Invoer			Uitvoer				Inkomend	Uitgaand		
								Totaal	Grondstoffen	Fabrieken	Totaal	Grondstoffen	Fabrieken					
Gemiddelde van 1928 = 100						1000	in millioenen R.M.						in 1000 N.R.T.		Mill. R.M.			
1930																		
Januari	94,8	112,6	109,2	103,7	85,6	99,2	2.483	1.305	634	174	1.092	249	795	212	3.450	3.465	360,6	
Februari	93,0	101,9	106,7	103,7	89,8	100,3	2.656	982	524	168	1.026	224	756	+	45	3.144	3.073	340,3
Maart	94,2	97,1	100,8	97,6	99,5	96,6	2.347	883	493	168	1.104	2 1	834	+	221	3.633	3.535	385,7
April	95,8v	96,2	93,1	91,0	94,1	107,5	2.081	888	480	159	977	200	735	+	89	3.544	3.550	379,4
Mei	90,8v	92,5	85,9	84,1	92,0	92,3	1.889	830	454	159	1.097	236	813	+	267	3.971	3.975	386,5
Juni	85,7v	92,3	79,4	79,0	90,9v	79,4	1.835	814	441	151	910	187	670	+	96	3.887	3.710	400,9
Juli	84,5v	86,3v	77,2	70,7		89,1	1.901	909	479	150	950	199	707	+	41	3.863	3.985	415,5
Augustus							1.948	796	437	137	971	185	740	+	175			

¹⁾ De indexcijfers van de productie zijn ontleend aan de publicaties van het Institut für Konjunkturforschung.

²⁾ Deze cijfers, ontleend aan Wirtschaft und Statistik, zijn voor de jaren 1925—1929 maandgemiddelden.

³⁾ De cijfers van 1925—1929 zijn maandgemiddelden. v) voorloopig.

DUITSCHLAND.

Datum	Kapitaalmarkt ¹⁾																	Geldmarkt ¹⁾		Prijzen		Aantal Faillissementen		
	Effectenbeurs								Emissies ²⁾							Tegood bij Spaarbanken ³⁾	Callrente	Particulier Disconto	Rente van maandgeld	Indexcijf. v. Groot-hand. prijzen	Kosten van Levens- onderhoud			
	Indexcijfer van								Totaal	Binnen-landsche	In het buitenland opgenomen	Aandeelen	Obligaties	Privaat-rechtelijke ondern.	Publiek-rechtelijke lichamen								1913=100	1913,4=100
	329 Aandeelen	25 Crediet-banken	6 Steenkolen ondern.	12 Metaal-industrieën	14 Electro-techn. ondern.	26 Chemische ondern.	8% Goud-Pand-brieven																	
1924—1926 = 100								in millioenen R.M.							mill. R.M.									
1930																								
Jan.	120	141	123	80	149	102	92,5	322	319	3	163	159	303	19	9.359	6,43	6,33	8,30	132	152	1.106			
Febr.	121	143	123	82	148	102	93,7	433	277	156	34	399	337	96	9.548	6,36	5,54	7,41	129	150	1.103			
Maart	119	139	123	81	146	101	94,2	450	355	95	23	427	321	129	9.637	5,88	5,12	6,93	126	149	1.142			
April	122	139	123	82	150	106	96,5	473	369	104	45	428	273	200	9.724	4,80	4,46	6,09	127	147	1.006			
Mei	122	138	121	81	156	108	98,2	321	272	49	27	294	214	107	9.836	4,34	3,89	5,37	126	147	1.062			
Juni	116	135	118	78	151	100	98,7	753	247	506	21	732	175	578	9.912	4,04	3,58	4,96	125	148	853			
Juli	110	129	112	73	142	94		419	378	41	94	325	346	73	10.008	4,46	3,40	4,73	125	149	977			
Aug.	103	125	103	67	133	89										3,82	3,24	4,78	125	149	810			

¹⁾ De cijfers betreffende de kapitaal- en geldmarkt zijn ontleend aan „Wirtschaft und Statistik“.

²⁾ Cijfers van 1925—1929 zijn maandgemiddelden. Een scheiding tusschen privaatrechtelijke ondernemingen en publiek-rechtelijke lichamen is voor Duitsland uiterst moeilijk. Wij hebben getracht deze zoo zuiver mogelijk weer te geven.

³⁾ De cijfers hebben betrekking op het einde van de maand, resp. van het jaar.

a) waarvan 5 buitenl. em. in Duitsland.

b) „ 1

c) „ 2

d) „ 19

POSTCHEQUE EN GIRODIENST. (In duizenden guldens).

Table showing postal and giro services data for June 1930 and June 1929, categorized by number of accounts and types of transactions.

1) Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN. OPEN MARKT.

Table of gold exchange rates for various locations including Amsterdam, London, Berlin, and New York, with dates from 1929 to 1930.

1) Koers van 26 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various locations such as New York, London, Berlin, and others, with dates from 1930.

Table of exchange rates for various international locations including Stockholm, Copenhagen, Oslo, Helsinki, Buenos Aires, and Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 30 September 1930 voor telegrafische uitbetaling op:

Table of telegraphic transfer rates for various European locations including London, Berlin, Paris, Brussels, Luxembourg, Zurich, Prague, Vienna, Budapest, Bucharest, Sofia, Belgrade, Istanbul, Athens, Milan, Madrid, Lisbon, Copenhagen, Oslo, Stockholm, Reikiavik, Warsaw, Kovno, Riga, Reval, Helsinki, and Moscow.

Table of exchange rates for various international locations including Danzig, New-York, Montreal, Mexico, Buenos Aires, La Paz, Rio de Janeiro, Valparaiso, Bogota, Quito, Lima, Montevideo, Caracas, Paramaribo, Willemstad, San Jose, Guatemala, Managua, San Salvador, Azië, Calcutta, Batavia, Kobe, Hong Kong, Shanghai, Singapore, Manilla, Bangkok, Teheran, Kaapstad, Alexandrië, Australië, Melbourne, Sydney, and Nieuw Zeeland.

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg. 3) 1 Sol. = f 0.97 1/2. 4) Zichtkoers.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In millioenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegoed in het buitl. ¹⁾	Binnenl. wissels, ceelen en effecten	Voor- schat aan den Staat	Circu- latie	Rekg.-Courant	
						Staat	Partic.
15 Sept. '30	163	32	164	69	384	53	18
7 " '30	163	36	183	69	411	48	18
31 Aug. '30	163	42	198	70	440	37	21
23 " '30	163	39	181	71	377	70	26
15 " '30	163	38	180	71	408	38	25
7 " '30	163	43	185	71	429	22	31
31 Juli '30	163	43	203	72	466	6	28
23 " '30	163	35	180	74	372	45	47
15 " '30	163	22	180	74	387	40	20
7 " '30	163	28	199	75	416	40	20
30 Juni '30	163	32	234	79	449	35	35
15 Sept. '29	163	40	273	89	431	118	26
15 Sept. '28	197	55	344	104	446	239	15

¹⁾ Als dekking van biljetten en saldi in rekg.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten.

IX. TSJECHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vorde- ring op den Staat	Goud en Zilver	Vreemd geld en tegoed in het buitl.	Discon- to's en beleen- ingen	Circu- latie	Rek. Crt.
15 Sept. 1930	3.523	1.414	2.376	238	6.506	1.129
7 " 1930	3.526	1.414	2.349	312	6.805	858
31 Aug. 1930	3.530	1.414	2.309	337	7.077	555
23 " 1930	3.538	1.414	2.219	297	6.285	1.139
15 " 1930	3.540	1.414	2.164	351	6.454	949
7 " 1930	3.542	1.414	2.154	371	6.592	808
31 Juli 1930	3.624	1.414	2.063	393	6.897	482
23 " 1930	3.626	1.380	2.101	372	6.126	1.311
15 " 1930	3.627	1.380	2.154	382	6.372	1.240
7 " 1930	3.630	1.313	2.193	413	6.804	846
30 Juni 1930	3.644	1.313	2.135	434	7.196	439
23 " 1930	3.657	1.313	2.080	291	6.160	1.185
15 " 1930	3.658	1.313	2.079	304	6.364	1.004
15 Sept. 1929	3.944	1.205	1.757	817	6.998	672
15 Sept. 1928	4.178	1.158	2.000	385	7.056	1.003

X. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goud- cert.	Dis- conto's en beleen.	Waar- van Reg- papier	Circu- latie	Rek. Crt.	Alge- meen Dekkings perc.*)
29 Aug. 1930..	6.843	8.077	206	8.676	7.070	43,9
22 " 1930..	7.007	7.596	239	7.214	7.738	46,9
15 " 1930..	6.872	7.270	244	7.509	7.159	46,5
8 " 1930..	6.799	6.730	219	8.160	6.458	46,7
1 " 1930..	6.744	8.099	181	8.922	6.494	44,3
25 Juli 1930..	6.488	8.204	261	7.459	7.164	44,7
18 " 1930..	6.684	7.528	260	7.499	6.982	47,2
11 " 1930..	7.095	7.789	265	7.926	6.928	47,8
4 " 1930..	7.075	7.974	415	8.688	6.586	47,0
27 Juni 1930..	6.923	8.024	224	8.550	6.297	46,6
20 " 1930..	6.653	7.646	224	7.421	6.809	46,4
13 " 1930..	6.522	7.807	202	7.753	6.653	44,5
30 Aug. 1929..	7.901	9.255	286	9.533	6.794	48,2
31 Aug. 1928..	8.064	8.048	200	9.124	6.925	51,6

* Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en deposito's.

XI. BANK VAN LITHAUEN.

(In millioenen Lita's.)

Data	Goud	Zilver	Buitl. Devie- zen	Dis- conto's en Beleen.	Kapi- taal	Bank- biljetten in omloop	Depo- sito's
15 Sept. 1930	35,3	3,8	89,9	92,5	12,0	102,6	108,9
31 Aug. 1930	35,3	3,9	76,4	93,4	12,0	103,2	95,0
15 " 1930	35,3	4,1	78,0	89,9	12,0	99,1	97,9
31 Juli 1930	35,3	4,2	78,1	89,6	12,0	99,7	95,6
15 " 1930	35,3	4,3	76,4	89,9	12,0	96,8	98,2
30 Juni 1930	35,2	4,3	75,9	90,1	12,0	97,4	98,4
15 Sept. 1929	34,5	4,4	45,2	85,8	12,0	86,4	76,9
15 Sept. 1928	34,2	4,4	41,5	83,7	12,0	81,3	74,3

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 30 September 1930.

In de flauwe stemming, welke reeds gedurende geruimen tijd op de tarwe-markt heerscht, is ook in de vorige week geen verbetering gekomen. Integendeel, de prijzen zijn geleidelijk verder teruggelopen onder den druk van ruim aanbod uit zoo goed als alle tarwe-uitvoerende landen. De termijnumarkt te Chicago heeft op sommige dagen belangrijke verlagingen ondergaan en de dagen, waarop eenige verbetering intrad en hoogere koersen werden gemeld, behoorden tot de uitzonderingen. Ook in Winnipeg en in Zuid-Amerika is het verloop van de prijzen ongeveer hetzelfde geweest als in Chicago. Toch bestaat er voor tarwe geen slechte vraag. In Europa worden geregeld stoomende partijen gekocht, terwijl er ook op spoedige aflading zaken tot stand komen. Ook landen buiten Europa, welke geregeld tarwe moeten invoeren, treden als koper op en in de vorige week zijn onder anderen verschillende zaken naar het verre Oosten gedaan. In Europa is Italië geregeld als koper aan de markt en in dat land zijn belangrijke zaken in Russische tarwe afgesloten. De behoefte aan tarwe is echter niet groot genoeg om de aangeboden hoeveelheden te kunnen opnemen, welke door uitvoerende landen dringend worden aangeboden. Canada wil niets liever dan van haar overvloed een zoo groot mogelijk gedeelte van de hand doen, en is telkens aan de markt tot prijzen, waarmede scherp tegen het Russische aanbod wordt geconcurrereerd. In de Vereenigde Staten is men niet zoo dringend aan de markt geweest, doch gedurende de laatste dagen zijn de termijenkoersen teruggelopen mede op een geringe vraag voor Hardwinters voor export. De koersen voor den December-termijn te Chicago zijn sedert de vorige week 7½ dollarcenten per 60 lbs. gedaald. De October-termijn te Winnipeg 5½ dollarcenten. In Argentinië waren de koersen voor October te Buenos Aires 59 cents en te Rosario 65 cents per 100 KG. lager. Vooral in de tweede helft der afgelopen week waren de verlagingen groot.

De handel is sterk onder den indruk van het aanbod van Russische tarwe en vele verhalen over „dumping” en prijzen-tactiek, welke onrust in Europa en Amerika ten gevolge zouden moeten hebben, doen de ronde. Aan deze verhalen wordt gaarne geloof gehecht, ook omdat ze gepaard gaan met berichten over hongersnood in van de graan-verbouwende districten verwijderde gedeelten van het Russische rijk. Van andere zijde wordt er echter op gewezen, dat wegens moeilijkheden in het transportwezen dergelijke toestanden in Rusland altijd hebben bestaan en dat de Russische uitvoeren niets buitengewoons zijn. Er wordt aan herinnerd, dat vóór den oorlog de exporten van Rusland veel grooter waren dan ze nu beloven te worden. Men verwacht namelijk, dat in dit jaar de uitvoeren uit Rusland van tarwe 6 miljoen quarters zullen bedragen, waarvan 2 miljoen quarters zouden zijn verscheept. In het seizoen 1908/1909 bedroegen de uitvoeren uit Rusland 27.800.000 quarters en in 1909/1910 28 miljoen quarters. Het gemiddelde der Russische verschepingen in 5 seizoenen van 1909 tot 1914 was 19.600.000 quarters. Of het aanbod van Russische tarwe een logisch gevolg is van economische omstandigheden, of dat er andere redenen aan dat aanbod ten grondslag liggen, een feit is het, dat door dat aanbod een groote druk is ontstaan op de tarwemarkt en dat in Canada en in de Vereenigde Staten de daar aanwezige groote voorraden tot zeer lage prijzen moeten worden verkocht. In Canada zijn de aanvoeren naar de binnenlandsche markt iets kleiner geworden en is het dorschen vertraagd tengevolge van sneeuw en regen. Volgens de laatste berichten is in Manitoba 95 pCt. van den oogst gedorscht, in Saskatchewan 70 tot 75 pCt. en in Alberta 55 pCt. De kwaliteit van de aangevoerde tarwe is in Canada over het algemeen zeer goed, doch het ongunstige weder in de vorige week heeft tengevolge gehad, dat een gedeelte van de in die periode gedorschte tarwe een grooter percentage vocht bevat. De berichten over den nieuwen oogst in Argentinië waren over het algemeen gunstig. Op sommige dagen werd vorst gemeld, doch daarvan heeft alleen het te velde staande lijnzaad geleden. Uit Australië blijven de berichten gunstig. Alleen klaagt men over droogte in de Oostelijke Staten, waar zeer spoedig regen noodig is. Over de opbrengsten der oogsten in Europa zijn in de afgelopen week nog eenige cijfers bekend geworden. De opbrengst van tarwe in Polen wordt door het Bureau voor Statistiek geschat op 8.800.000 quarters tegen 8.400.000 quarters in het vorige jaar. De Poolsche regering heeft besloten om ook na 1 November de exportpremies voor granen te laten voortbestaan. In Duitschland wordt de opbrengst van winter- en zomer-tarwe

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	21/27 Sept. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	21/27 Sept. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	61.362	1.224.997	1.268.896	—	60.457	99.389	1.285.454	1.368.285
Rogge	7.222	322.676	157.787	—	26.354	400	349.030	158.187
Boekweit.....	181	13.023	15.252	101	1.739	640	14.762	15.892
Mais	31.351	777.881	595.922	4.066	134.485	157.094	912.366	753.016
Gerst	29.524	415.614	339.334	210	28.843	3.294	444.457	342.628
Haver	4.221	140.906	154.932	—	2.812	2.746	143.718	157.678
Lijnzaad	375	66.105	108.202	7.872	199.208	258.276	265.313	366.478
Lijnkoek	388	104.747	174.990	100	100	450	104.847	175.440
Tarwemeel	6.772	103.204	65.725	613	31.138	21.235	134.342	86.960
Andere meelsoorten	1.292	16.097	15.206	296	3.102	—	19.199	15.206

tezamen geschat op 16.422.000 quarters tegen 15.420.000 quarters in het vorige jaar. In verband met de lage prijzen voor tarwe heeft de Duitse regeering besloten het invoerrecht op tarwe te verhoogen van Mark 15 op Mark 18½. Verder wordt overwogen om het percentage inlandsche tarwe, dat bij de fabricage van meel wordt vermalen, te verhoogen van 60 op 80 pCt. in de maanden October en November. In Frankrijk schijnt de regeering er niet veel voor te gevoelen het bij de meelfabricage toegestane percentage buitenlandsche tarwe van 10 pCt. te verhoogen op 25 pCt., zooals door de molens wordt gevraagd. Binnenkort zal nog een officieele schatting van de regeering van de tarwe-opbrengst verschijnen en men meent, dat deze tusschen de 30 en 32 miljoen quarters zal zijn. Er is in Frankrijk veel tarwe van inferieure kwaliteit, welke niet voor meelfabricage geschikt zal zijn. Hiermede rekening houdende en ook met de van den ouden oogst nog aanwezige voorraden, komt men op een waarschijnlijk invoer van tusschen 7 en 9 miljoen quarters.

Op de rogge-markt zijn weinig verandering voorgekomen. De vraag is niet levendig en de prijzen zijn nog iets verder gedaald. Amerikaanse afladers zijn in de vorige week weder met offertes aan de markt gekomen, doch de voor die roggesoort gevraagde prijzen zijn te hoog om zaken mogelijk te maken. De Poolse rogge-oogst wordt geschat op 31.300.000 quarters tegen 30.600.000 quarters in het vorige jaar. De Duitse rogge-oogst op 35.466.000 quarters tegen 37.490.000 quarters in het vorige jaar.

De mais-markt was in de afgelopen week gedrukt. Niettegenstaande de verschepingen van Argentinië en uit Zuid-Afrika kleiner waren dan in de voorafgaande week en de stoomende voorraad, in vergelijking met dien van het vorige jaar, niet zeer groot genoemd kan worden, bestaat er dringend aanbod van stoomende Argentijnsche en Zuid-Afrikaansche mais, terwijl de vraag beperkt is en koopers terughoudend zijn. Wel vinden de in de destinatiehavens aankomende partijen geregeld haar weg naar de consumptie en worden geen groote voorraden gevormd, doch om de binnenkomende partijen van de hand te doen moeten de houders steeds lagere prijzen accepteren. Ook voor latere verscheping zijn de prijzen voor beide genoemde maissoorten bijna dagelijks gedaald, terwijl er ook tot de verlaagde prijzen slechts matige kooplust op aflading bestaat. In Roemenië is het weer gunstig voor het binnenhalen van den mais-oogst, waarmede de boeren zijn begonnen en wanneer gedurende den oogsttijd geen regen valt, zal de kwaliteit goed zijn. Indien de eerste verschepingen worden gedaan van oude en nieuwe mais door elkaar gemengd, zou angst voor de kwaliteit bij aankomst in West-Europeesche havens geen beletsel behoeven te zijn voor het koopen van Donau-mais. De met mais behouwde oppervlakte wordt van particuliere zijde geschat op 11.107.000 acres en de oogst-opbrengst op 18.160.000 quarters. Deze opbrengst is aanmerkelijk lager dan die van het vorige jaar, toen 29.330.000 quarters werd geproduceerd, doch toen was de oogst buitengewoon groot en de schatting van dit jaar staat ongeveer gelijk met het gemiddelde van de jaren 1924—1928. Men bericht, dat ongeveer 16.760.000 quarters in het land zelf wordt gebruikt, zoodat van den nieuwen oogst ongeveer 1.840.000 quarters voor uitvoer beschikbaar zou zijn. Hierbij moet worden opgeteld de van den vorigen oogst nog aanwezige voorraad, welke belangrijk is, zoodat alle reden bestaat flinke verschepingen van den Donau in de komende maanden te verwachten. Ook Bulgarije heeft een goeden mais-oogst en in beide landen zijn afladers geregeld aan de markt tot in den loop der vorige week aanmerkelijk gedaalde prijzen, welke op het oogenblik lager zijn dan die, welke voor Plata-mais worden betaald. De tengevolge van slechte vraag ontstane flauwe stemming voor mais heeft de prijzen aan de termijnmarkten in Argentinië doen dalen.

Vergeleken met de vorige week was het slot voor October te Buenos Aires 43 en te Rosario 55 cent per 100 KG. lager.

De verschepingen van gerst waren in de vorige week niet zoo groot als in de daaraan voorafgaande, voornamelijk omdat Rusland minder gerst ter verscheping bracht. De stoomende voorraad is groot en het aanbod daarvan is dringend, zoowel van de zijde van afladers, die onverkochte partijen hebben verladen, als van de tweede hand. De voorraden in het binnenland van invoerende landen schijnen nog steeds voldoende te zijn en daaraan zal mede de gebrekkige vraag te wijten zijn voor de binnenkomende partijen gerst. Houders daarvan hebben hun prijzen moeten verlagen, doch de verlaging voor gerst is niet zoo groot geweest als die voor mais. Ook in de eerste hand zijn de prijzen verlaagd, doch afladers aan den Donau zijn eenigszins terughoudend en offereeren niet voor de hier geldende lage prijzen voor loco-gerst. Na de groote verkoopen van de vorige week zijn de Russen niet dringend aan de markt en men hoort weinig van omzetten. Amerikaanse gerst wordt geregeld aangeboden, doch zaken daarin zijn beperkt, omdat de meeste koopers de Donau- en Russische gerst prefereren.

In haver gaat weinig om. De prijzen zijn zeer gedrukt en in den loop der vorige week nog verder gedaald.

SUIKER.

In de afgelopen week ondervonden de suikerprijzen een gevoelige daling. Hoewel in Amerika betere vraag bestond voor geraffineerd, kochten raffinadeurs slechts mondjesmaat en werden eenige partijen ruwsuiker tot 1.15 d.c. en 1.13 d.c. c. & fr. afgedaan. De New-York termijnmarkt, die in de afgelopen week zeer flauw opende, vertoonde een zwakke tendens en sloot voor Oct.-termijn zelfs onder 1.— d.c. De noteeringen waren als volgt: Oct. 0.98; Dec. 1.06; Jan. 1.08; Mrt. 1.16 en Spot. Centrifugals 3.10.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 56.000 tons, de versmeltingen 61.000 tons tegen 49.500 tons verleden jaar en de voorraden 289.000 tons tegen 623.500 tons.

De laatste C u b a-statistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Productie	4.671.260	5.156.315	4.037.833
Consumptie	85.554	117.315	137.833
Weekontv. afscheepavens...	36.019	28.001	40.601
Totaal sedert 1/1	3.427.372	4.502.314	3.459.366
Weekexporten	87.977	103.563	74.282
Totale export sedert 1/1	2.379.554	3.951.708	2.778.158
Voorraad afscheepavens....	1.179.294	551.335	682.254
Voorraad binnenland.....	1.326.858	536.686	440.634

In Engeland ging weder zoo goed als niets om. Raffinadeurs verlaagden hunne prijzen met 6 d. voor alle posities. De noteeringen op de termijnmarkt te Londen luiden aan het einde der week als volgt:

September 1930..	Bietsuiker basis	88° fob.	Sh. 4/6
December 1930..	"	"	" 4/5½
Januari	Rietsuiker basis	96° cif.	" 5/3½
Maart	"	"	" 5/6½
Mei	"	"	" 5/9
Augustus	"	"	" 6/-

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1/9	283.000	234.000	232.000
Tsjecho-Slowakije 1/9	116.000	91.000	110.000
Frankrijk 1/9	213.000	203.000	108.000
Nederland 1/8	138.000	149.000	67.000
België 1/9	61.000	69.000	46.000
Polen 1/9	152.000	79.000	40.000

Engeland 1/9 Geïmp. Suiker ..	162.000	150.000	179.000
„ 1/9 Binnenl.,	2.000	7.000	8.000
Europa	1.127.000	982.000	790.000
Atl. havens 30/8	463.000	892.000	583.000
Cubaansche „ 30/8	1.279.000	739.000	828.000
Cuba binnenland 30/8	1.425.000	630.000	550.000
Totaal	4.294.000	3.243.000	2.751.000

In Duitschland heeft men de exportquota van 5 tot 15 pCt. verhoogd, hetgeen, indien men de laatste raming in aanmerking neemt, op 325.000 tons voor export vrij gekomen suiker uitkomt.

Op Java heeft de V.I.S.P. nog enkele wijzigingen resp. verlagingen gebracht in de limites voor sommige destinaties. De verkoopen dezer week beliepen slechts ca. 12.000 tons Superieur tot f 8.50 en ca. 2.000 tons No. 16 &/hooger tot f 7.25. Het rendement van 152 fabrieken per half September is ca. ½ pCt. minder dan verleden jaar.

Hier te lande was de markt eveneens zeer zwak. Dagelijks brokkelden de noteringen af, tot men aan het einde der week op het volgende niveau belandde: Dec. f 7½; Mrt. f 8½; Mei f 8½; Aug. f 8½. De omzet bedroeg deze week 3.200 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '30 tot 19 Sept. '30	Overeenkomstige periode	
		1929	1928 -
Ontvangsten Gulf-Havens.	1679	1272	710
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	107	127	58
„ „t Vasteland etc.	585	687	411
„ „ het Orient....	95	95	124

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	19 Sept. '30	Overeenkomstig tijdstip	
		1929	1928
Amerik. havens.....	2288	931	767
Binnenland	715	423	348
New York	236	102	10
New Orleans	354	137	92
Liverpool	190	240	307

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 24 September 1930.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn den laatsten tijd iets flauwer geweest. Liverpool noteerde gisteren voor Mid. American spot 6.05 d., welk cijfer sedert September 1915 niet bereikt is. De Ginning-cijfers, welke gisteren gepubliceerd werden, gaven een totaal aan van 3.730.000 balen reeds geginde katoen. Dit was minder dan men algemeen verwacht had, doch was slechts van weinig invloed op de markt. New-York sloot 8—11 punten lager. Egyptische katoen is ook iets flauwer geweest, doch men zegt, dat verbruikers op het Continent zich reeds voor langer dan twee jaar gedekt hebben. De vorige week was er meer belangstelling in „Spot Sales”, waarvan de totaalverkoop 28.510 balen bedroeg. Hiervan waren 11.160 balen Amerikaansche, 11.270 Zuid-Amerikaansche, 2970 Egyptische en Soedaneesche, 1130 Afrikaansche, 1580 Oost-Indische katoen en het restant van kleinere markten.

De Amerikaansche garenmarkt is zeer wisselvallig, terwijl er slechts bescheiden omzetten plaatvonden. Er zijn enkele flinke posten grove nummers voor zwaardere drills afgesloten, doch in medio nummers mule- en weftcops gaat slechts op bescheiden schaal wat om. Naar ringcops en beams bestaat een betere vraag. Instructies voor levering tegen oude en natuurlijk hooger geprijsde contracten komen meer binnen, hetgeen de positie van producenten van dergelijke garens zeer versterkt. Ook zijn er enkele flinke posten in fijnere 62s Am. twist geplaatst en wat getwijnde garens betreft, worden enkele verkoopen voor binnenlandsch gebruik gerapporteerd.

In Egyptische garens lopen de ervaringen nog al uiteen; er is een goede vraag aan de markt, doch verkoopen beperken zich in de meeste gevallen tot kleine hoeveelheden. In sommige gevallen zijn er echter flinke kwanti, zoowel twist als weftcops, geboekt. In getwijnde garens worden enkele goede orders gerapporteerd, doch voornamelijk voor binnenlandsch gebruik, daar de exportvraag slechts gering is.

In de doekmarkt begint de stemming wel wat beter te worden. De vraag wordt grooter en diverse markten, welke de laatste tijd niet gekocht hebben, beginnen meer belang-

stelling te toonen. Hongkong blijft nog enkele soorten fancys koopen; Java, Rangoon en De Straits plaatsen slechts kleine hoeveelheden. De vraag van Indië heeft niet tot een belangrijke vermeerdering der geboekte orders bijgedragen, doch volgens onze meening begint de politieke situatie tekenen van verbetering te toonen. Ofschoon het aantal geboekte orders vergeleken met de vraag slechts gering is, schijnt er een beweging in de juiste richting plaats te vinden; men toont algemeen meer vertrouwen en er wordt geregeld gekocht.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 16 Spt. 23 Spt.
17 Spt. 24 Spt. T.T. op Br.-Indië 1/5¼ 1/5¼
F.G.F. Sakellaridis 10,50 10,20 T.T. op Hongkong 1/3¾ 1/3¾
G.F. No. 1 Oomra 3,30 3,10 T.T. op Shanghai 1/7½ 1/7½

KOFFIE.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 1)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
29 Sept. 1930	317.000	13.425	1.157.000	21.000	5 ²⁸ / ₅₁₂ P.
22 „ 1930	289.000	13.625	1.079.000	21.000	5 ⁶⁸ / ₅₁₂ „
15 „ 1930	295.000	13.425	1.215.000	21.000	5 ⁴⁸ / ₅₁₂ „
29 Sept. 1929	271.000	24.500	850.000	33.500	5 ⁶⁰ / ₅₁₂ „

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
27 Sept. 1930 ..	78.000	765.000	279.000	2.893.000
27 Sept. 1929 ..	60.000	753.000	203.000	2.023.000

In de afgelopen week was de houding van Brazilië zeer vast. In de eerste plaats steeg de wisselkoers er nog ongeveer 2½ pCt., waardoor een stand bereikt werd van 5¼ d., en in de tweede plaats werden de kost- en vracht-aanbiedingen van Santos veel meer verhoogd dan door de stijging van den koers alleen gemotiveerd was. Bedoelde offertes namelijk liepen niet minder dan 4/- à 5/- per cwt. op. Dit is hoofdzakelijk het werk van het bekende Verdedigings-Instituut van Sao Paulo, dat ditmaal wederom krachtig heeft ingegrepen en van de indekkingen, waartoe vele blanco-verkoopters op de verschillende termijnmarkten gedwongen werden, gretig gebruik heeft gemaakt om de markt weder eens flink op te zetten. Zooals reeds in het vorig Overzicht vermeld, is de overeenkomst der verschillende koffie-produceerende Staten van Brazilië tot limiteering der aanvoeren wederom verlengd. Een nader bericht in de dagbladen deelt mede, dat de maximum-voorraad in de verschillende Braziliaansche uitvoerhavens bij die gelegenheid is bepaald op 1.760.000 balen, verhoogd met twintigmaal de hoeveelheid, waarop de dagelijksche aanvoeren uit het binnenland voor elke haven zijn gelimiteerd, waarnaast is overeengekomen, dat de dagelijksche aanvoeren in elk dier havens vastgesteld moeten worden hoogstens in verhouding tot de hoeveelheid, uitgevoerd in de voorafgaande week of in de voorafgaande veertien dagen. Hoewel deze kennisgeving niet uitblinkt door duidelijkheid, blijkt er in elk geval uit, dat de limiteering gehandhaafd blijft en dat de dagelijksche aanvoeren ook in de toekomst, althans voorloopig, zullen blijven afhangen van de uitvoercijfers.

De kost- en vrachtprijzen van Rio en van Victoria zijn ditmaal ook hooger, doch niet zooveel als van Santos. Rio liep 1/3 à 1/6 per cwt. op en Victoria ongeveer 2/3.

Volgens dezer dagen ontvangen telegram uit Rio bedroeg de voorraad, teruggehouden in het binnenland van den Staat Rio de Janeiro op 31 Augustus 2.481.000 balen (niet 2.463.000 balen zoals vroeger geseind). De toeneming sedert 31 Juli bedroeg dus 872.000 balen.

De limiet der dagelijksche aanvoeren in de haven van Rio is voor de eerste helft van October vastgesteld op 12.993 balen tegen 15.916 balen voor de tweede helft van September.

Aan de loco-markt was de afzet ook deze week iets beter en de officieele notering moest verhoogd worden voor Superior Santos van 34 op 36 ct. per ½ K.G. en die voor Robusta van 28 op 29 ct.

Aan de termijnmarkt liepen de noteringen 1½ à 2¼ ct. per ½ K.G. op; September 1931 echter steeg slechts ¾ ct. Dinsdag 30 dezer des voormiddags waren de noteringen als volgt: October 23¼, December 23¼, Maart 21½, Mei 21½, September 20 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 54/6 à 57/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 58/6 à 61/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, bedragen 34/6 à 35/6.

Nederlandsch-Indië was met de gewone ongewasschen Sumatra Robusta-soorten ¼ à ½ ct. per ½ K.G. hooger en met de betere 1¼ ct. Gewasschen Robusta, waarvan het aanbod echter buitengewoon gering is, liep zelfs 2½ ct. op. De prijzen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verschepping, 17 ct.; Benkoelen Robusta, October-verschepping, 17½ ct.; Mandheling Robusta, October-verschepping, 20 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Sept./Oct.-verschepping, 28½ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
29 Sept.	\$ 7,03	\$ 6,44	\$ 6,27	\$ 6,01
22 "	" 6,50	" 6,07	" 5,95	" —
15 "	" 6,59	" 6,23	" 6,13	" —
8 Sept.	" 6,23	" 6,—	" 5,94	" —

Rotterdam, 30 September 1930.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 September in duizenden balen.

	1930	1929	1928	1927	1926
Voorraad in Europa ...	1.866	2.165	2.107	1.781	1.458
Stoomend { Brazilië ...	610	537	461	630	584
n. Europa { Oost-Indië ...	82	156	172	101	137
	2.558	2.858	2.740	2.512	2.179
Voorraad Ver. Staten	784	685	793	825	832
Stoomend { Brazilië ...	568	494	409	432	596
naar { Oost-Indië ...	9	18	—	—	—
Ver. Staten	3.919	4.055	3.942	3.769	3.607
Voorr. in Pernambuco	2	1	2	—	—
" " Bahia	29	14	8	20	22
" " Victoria ..	97	24	119	76	—
" " Rio de Janeiro	274	281	266	222	293
" " Santos	1.122	865	1.099	977	1.005
" " Paranagua .	79	76	85	—	—
Totaal ... †	*5.522	*5.316	*5.521	*5.064	*4.927
Op 1 Augustus †	*5.400	*5.447	*5.721	*4.842	*4.701
Op 1 Juli †	*5.593	*5.338	*5.729	*4.720	*4.571

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

† Niet inbegrepen de gouvernementsvoorraad v. Sao Paulo.

De binnenlandsche voorraden te

		Santos	Rio de Janeiro
1 Juli 1926	2.833.000	balen	
1 Augustus 1926	3.098.000	"	
1 September 1926	4.011.000	"	
1 Juli 1927	3.312.000	"	
1 Augustus 1927	5.289.000	"	
1 September 1927	7.750.000	"	
1 Juli 1928	11.672.000	"	1.180.000 balen
1 Augustus 1928	11.986.000	"	1.012.000 "
1 September 1928	13.018.000	"	992.000 "
1 Juli 1929	8.785.000	"	136.000 "
1 Augustus 1929	10.448.000	"	317.000 "
1 September 1929	12.531.000	"	654.000 "
1 Juli 1930	21.210.000	"	1.621.000 "
1 Augustus 1930	20.520.000	"	1.609.000 "

THEE.

De theemarkt had in de afgelopen week een zeer vast voorkomen, vooral te Amsterdam, waar de prijzen van 4—10 cts. hooger liepen en de middenprijs van 55½ cts. tot 63¾ cts. steeg.

Voor Java-theeën steeg de middenprijs bijna 10 cts. Eensdeels mag deze stijging worden toegeschreven aan de verwachting van kleineren aanvoer in het algemeen en in het bijzonder van Noordelijk Britsch-Indië, vanwaar in Augustus slechts 43.4 miljoen lbs. werd uitgevoerd, tegen 53.3 miljoen in 1929, hetgeen een uitvloeisel is van de oogstbeperking.

Anderzijds meenen wij de gevolgtrekking te mogen maken, dat de consumptie, vooral hier te lande, en waarschijnlijk ook in Duitschland, over zeer geringe voorraden meer beschikte, terwijl, als derden factor mag worden genoemd kwaliteitsverbetering der Oostmoesson-theeën, die thans aan de markt zijn en waardoor in het najaar de prijzen meestal aantrekken.

De huidige stijging is echter te groot geweest om alleen door dit laatste te worden verklaard.

Zuidelijk Britsch-Indië voerde 4 miljoen lbs. uit gedurende Augustus tegenover 4.9 miljoen lbs. in Augustus 1929. In dezelfde maand bedroeg de uitvoer van Ceylon 17.5 miljoen lbs. tegen 18.3 verleden jaar.

De uitvoer uit Nederland's entrepôt was blijkens de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek met 817.000 KG. aanzienlijk grooter dan verleden jaar Augustus, toen 640.000 KG. werd uitgevoerd.

Amsterdam, 29 September 1930.

VRACHTENMARKT.

Grana van Noord-Amerika. Gedurende de geheele afgelopen week was de vraag gering en bleven de vrachtcijfers laag.

De orders kwamen hoofdzakelijk van Montreal, vanwaar o.m. een September-boot werd bevracht naar de Middellandsche Zee (niet ten Oosten van West-Italië), op basis van \$ 0.11½ en een boot per eind October/begin November naar dezelfde bestemming tegen \$ 0.13½.

Noord-Pacific. Deze afdeling opende vrij vast en 2 October-booten van resp. 6800 tons 10 pCt. en 7500 tons 10 pCt. werden afgesloten van Vancouver naar U.K./Continent op basis van 23/- met volle opties, doch sedertdien is de markt veel flauwer; meerdere booten per October en November zijn op dezelfde basis aangeboden zonder evenwel liefhebbers te vinden.

La Plata Rivier. Sinds ons laatste rapport is deze markt nog lusteloozer geworden. Slechts een 10-tal booten werden in de afgelopen week bevracht. De vrachten gingen steeds verder naar beneden en aan het einde van de afgelopen week was deze slechts 12/- tot 12/6 van de Boverivier naar U.K./Continent voor October voor grotere booten en 1/- meer voor booten van middelmatige grootte. Het aantal onbevrachte October-booten is vrij groot en op het oogenblik zijn de vooruitzichten voor reeders verre van bemoedigend. Meerdere booten zijn in ballast vertrokken naar Chili om salpeter te laden.

Salpeter van Chili. Door de slechte La Platamarkt slaagden bevrachters erin de vrachten te drukken. Nadat in het begin van de week een 7500-tonner per October/November werd gesloten tegen de gereduceerde vracht van 20/6 naar Bordeaux/Hamburg range (incl. Rouaan en Nantes) met volle opties, werd een November-boot van dezelfde grootte gesloten op basis van 19/6.

Suiker van West-Indië. Er zijn geen teekenen, die op een verhoogde vraag wijzen. Een boot van 7500 ton, die precies voldeed aan bevrachters wenschen wat grootte en positie betreft, werd afgesloten van Cuba naar U.K./Continent tegen 14/3 per 1/10 October.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau was de vraag betrekkelijk gering, de vrachten bleven evenwel op peil. 15/- tot 15/3 werd betaald basis Antwerpen/Hamburg range. Voor een 4000-tonner naar dezelfde bestemming werd 15/6 betaald, minus 6 d. voor Antwerpen of Rotterdam, alles voor October/November verschepping.

Van de Zwarte Zee werden opnieuw zeer veel booten van iedere grootte en alle posities tot midden November opgenomen. Minstens 60 booten zijn bekend, die de afgelopen week bevracht werden, doch vermoedelijk zijn nog vrij veel meer booten gesloten. De vrachten varieeren van 11/9 tot 12/6, basis Continent met volle opties.

Middellandsche Zee. Er is geen verbetering gekomen in de vraag naar tonnage, en, behoudens in 1 of 2 gevallen, is onmiddellijk scheepsruimte beschikbaar voor de ladingen, die in de markt komen. Slechts weinig bevrachtingen werden gedaan. Voor erts werd betaald:

Huelva/Duinkerken 5/9; Lasahally Wharf 8/6, Bona/Emden 5/-, Follonica/Amsterdam 5/6 met opties Hamburg of Harburg 5/9, Rendsburg 6/-, Stettin of Danzig 6/6, Algiers/Rotterdam 4/9, en voor fosphaat Sfax/Belfast 9/- en Silloth 9/10½.

Kolen van U.K. De vraag naar scheepsruimte is niet verbeterd en het aantal afsluitingen is veel geringer. Alleen in de richting Zuid-Amerika ondergingen de vrachten enige wijziging; bevrachters waren gedwongen, tengevolge van de slechte La Platamarkt de betere vracht van 14/6 naar Buenos Aires te betalen, een verhooging van 3/6 vergeleken bij de laatste afsluiting.

Afgesloten werd o.m. van Wales naar Rouaan 3/3, Leixoes 6/9, Marseille 7/3, Genua 6/1½, Port-Said 6/9, Buenos Aires 14/6, Rosario 15/6 en een haven Noorden V. S. 7/- Van de Oostkust naar Hamburg 4/3, Rotterdam 3/6, Antwerpen 2/3, Rouaan 3/6, Algiers 8/9, Genua 6/3, Alexandrië 6/10½, Piraeus en Stamboul 13/9 voor cokes en 11/3 voor kolen, Nieuw-Caledonië 25/- voor cokes en 22/- voor kolen, Las Palmas 7/7½ en Buenos Aires 14/6.